

Erdély és Bánság kis- és középiparosainak hetilapja. — Az Ipartestületek Szövetsége, az aradi Iparos Önkön, az Ipari Szindikátusok, a Romániai Építőmesterek Szövetsége és a Timisoarai Vendéglősök és Kávésok Ipartestülete hivatalos lapja. Egyesülve a timisoarai „Az Iparos”-sal és a „Fodrász Ujság”-gal.

„Tiszteld a fiztes ipart!”

MESERIAȘUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

Ce conține și ce nu conține proiectul oficial al legii industriale Dl. Ing. V. Ionescu

De IULIU REINHART

În afară de cele relatate în numărul anterior, nu ne plac nouă nici următoarele dispozițiuni din proiectul legii camerelor de meserii.

Nu ne place, că se prevede o pedeapsă de 50 până la 3000 lei, în caz de insolvabilitate transformată în închisoare, pentru acei meseriași, cari nu-și vor anunța în curs de cinci zile mutarea atelierului, sau calfele intrate și eșite din serviciul lor. Nu ne place nici aceea, că nu Camera este înzestrată cu puterea executorie de a pedesi meseriași clandestini, ci judecătoria va constata pe baza deliberării, dacă există contravenție sau nu, până ce meseriași cari omit anunțarea mutării sau schimbării personalului sunt pedepsiți de Camera de Meserii și este de temut, că deoarece amenzile vor constitui principalul venit al camerelor, se poate întâmpla că aceste amenzi să devină prea dese și mai mari de cât ar fi de dorit.

Tot așa Camera pedepsește și acei meseriași, cari folosesc pe firma lor inscripții seducătoare sau necorespunzătoare adevărului și prin anunțuri mincinoase fac concurență nelegală cu o amendă dela 50 până la 1000 lei, care deasemenea se transformă în închisoare în caz de insolvabilitate.

Meseriași cari exercită o meserie aparținând categoriei 2 b. sunt obligați a prezenta un certificat de bună purtare la cererea autorizării. Acum dacă contravin bunelor moravuri așa că numai oferă garanția morală necesară în ce privește exercitarea meseriei lor, fie că prin felul cum se achită de îndatoririle lor profesionale, fie că prin incapacitate sau neglijență, pot fi privați de tribunalul respectiv de drepturile lor de a exercita meseria pe timp limitat sau pentru totdeauna. Demersurile în acest scop se pot face în afară de camera de meserii chiar și de particulari, însă numai atunci pot fi deferite tribunalului dacă ele sunt însușite de Parchet.

Autoritățile industriale funcționează în trei instanțe. Primul grad este în comunele rurale Prim-Pretorul și în comunele urbane sau municipii Camera de Meserii. Al doilea grad este pentru județ Consiliul Județean și pentru comunele urbane și municipii Consiliile Comunale. Al treilea grad este Ministerul Industriei și Comerțului. Atribuțiile ce sunt chemate să le îndeplinească fiecare din aceste autorități industriale se vor stabili prin regulamentul de aplicare al legii, deci și în privința aceasta suntem în deplină nedumerire.

Amendează necondiționat, însă nu dă nimic sub nici o condițiune, ci promite numai...

Prin cele relatate până acum am făcut cunoștința numai articolelor triste din acest proiect unde sunt înșirate pedepșile grele în bani și închisoare, acum cu capitulul VII. am ajuns unde se încep înșirarea că ce anume va primi meseriașul dela Stat și dela comună, că cum vor fi sprijiniți și încurajați cu drepturi și lucrări publice, ateliere comune și chiar muzee, după aceea cu reduceri de călătorie pe CFR și SMR dacă merg la lucru în gura de cel puțin 8 persoane, iar la urmă li se asigură și câte un loc în comisiunile de impunere.

Aici însă facem iar o observare neplăcută. Până ce articolele cu sancțiuni sunt redactate foarte categoric și chiar în mod imperativ, până ce art. 52 este redactat numai în mod condițional. Statul poate acorda după posibilități prin legi sau cerdite speciale subvenții sau impuneri Uniunilor recunoscute de meseriași în scopul încurajării lor. Modul întrebuițării acestor fonduri cât și controlul din partea Statului se va stabili iarăși prin acel anumit regulament de aplicare.

Cu cât mai frumos ar fi fost dacă de exemplu legea ar dispune că Guvernul este autorizat a introduce în bugetul Statului pentru încurajarea meseriașilor anual câteva

milioane, sau a asigura după pilda Creditului Industrial miciei industriei creditul necesar. Însă chiar prea strict nu trebuie să se țină de pilda Creditului Industrial, pentru că au primit și micii industriași împrumuturi prin mijlocirea unor bănci dela Creditul Industrial, și li s'au și vândut unora aici în Arad atelierele și imobilele din această cauză.

Iar nu meseriași, ci Uniunea din București primește favorurile la furnizările publice...

Acum proiectul de lege face un pas retrograd și anume Legea camerelor de muncă care a intrat în vigoare în luna Maiu al acestui an asigură fiecărui mic industriaș preferința la licitațiile publice de Stat, județ sau comună, unde pot lua parte la licitație depunând o mai mică garanție ca ceilalți ofertanți și sunt preferați dacă oferta lor nu întrece cu mai mult de 5 la sută oferta celorlalți. Acest proiect de lege acordă aceasta preferință numai membrilor Uniunii micilor industriași, deci la drepturi câștigate. Față de ofertanții din străinătate aceasta preferință s'a devalvat la numai 2 la sută.

Uniunile micilor industriași mai au dreptul de a angaja orice lucrări dela stat, județ sau comună oricât ar fi valoarea lor, însă

aceste lucrări nu pot fi cedate altor persoane, sau dacă interpretatorii se vor servi de persoane interpușe vor pierde dreptul și foloasele acordate prin acest proiect.

Între condițiunile caetelor de sarcini ale lucrărilor publice se va introduce că întreprinzătorul nu van putea întrebuița meseriași de naționalitate streină decât într-o proporție de 10 la sută. Afară de aceasta nu se va putea comanda în străinătate nici o furnitură publică, până ce nu se va cere mai înainte și avizul uneia camerelor de meserii dacă pot sau nu în parte satisface aceste furnituri. Aceste avize se vor cere și se vor da prin intermediul Ministerului de Industrie și Comerț. Procedura se va stabili prin regulamentul legii.

Si reduceri de călătorie vor primi conform proiectului meseriași când se deplasează în altă localitate pentru executarea unei lucrări, făcând dovada despre aceasta și vor fi în grupuri de cel puțin 8 persoane.

Autoritățile publice ce au legături cu meseriași în comun acord cu organizațiile locale vor putea organiza expoziții, târguri de mostre cu caracter permanent sau temporar având scopul expunerea produselor meseriașilor. Pentru stimularea expozițiilor se vor putea decerne de către autoritățile organizatoare diplome și medalii.

Fiecare comună urbană cu o populație mai mare de 20.000 locuitori au îndatorirea că în timp de 4 ani să pună bazele unui muzeu industrial unde vor fi expuse produsele cele mai caracteristice ale regiunii respective cât și mașinile și unelte cele mai moderne. Deasemenea municipiile vor înființa în același timp ateliere pentru lucru comun al meseriașilor localnici. Mașinile necesare acestor ateliere sunt scutite de taxele vamale. Importul materiilor prime și exportul produselor micilor industriași cade sub același regim ca cel stabilit pentru marea industrie.

Drepturile sățtigate la ucenici, calfe și patroni...

În comisiunile de impuneri fiscale pentru meseriași va participa întotdeauna și un delegat din partea meseriașilor, care va fi desemnat de Camera de Meserii respectivă.

Capitolul VIII. conține dispozițiile tranzitorii, și precum am menționat la început menține drepturile câștigate în întregime, însă în ce privește ucenicii cari nu au stagiul de 2 ani implinit li se va aplica dispozițiunile prezentei legi, până ce acei cari au implinit stagiul de 2 ani vor continua de a-și dobândi calificarea în baza vechilor legi. Tot astfel se mențin drepturile calfelor și pentru dobândirea calificării de maistru este destul o practică de 2 ani.

În ce privește maistrii drepturile câștigate se referă numai la aceia cari exercită meseria în timpul intrării în vigoare al acestei legi, în caz contrar numai în baza noii legi vor putea dobândi brevet industrial.

În Ardeal autoritățile industriale de prima instanță vor continua a funcționa până aceia ființarea camerelor de meserii, iar după aceea vor preda toate astele, registrele și arhiva camerelor de meserii și prin aceasta se vor desărcina de atribuțiile lor autoritare, care trece asupra camerelor de meserii. Au dreptul însă a se transforma în persoane juridice de drept privat, fixându-și anumite sco-

puri în legătură cu promovarea meseriilor sau ajutorarea meseriaşilor localnici. În caz contrariu ele vor lichida, iar averea lor se va întrebuiţa în conformitate cu statutele lor.

Soarta Corporaţiunilor Industriale...

Precum vedem din aceste rânduri, soarta Corporaţiunilor industriale s'a decis şi în cel mai bun caz vor deveni instituţii particulare cari se vor putea ocupa promovarea meseriilor sau cu asistenţă locală. Calitatea de membru nu va fi obligatorie, intrarea liberă sau rămânerea ca muntru va decide.

Un sfârşit trist după cincizeci ani de existenţă. Dacă nu s'ar fi mărginit la îndeplinirea funcţiunii de autoritate ci s'ar fi ocupat îndeajuns cu soarta meseriaşilor nu ar fi trebuit să ajungă la acest sfârşit trist. Acum nu le rămâne altceva de făcut decât a asigura averea corporativă strânsă ban cu ban de către meseriaşi şi a o folosi în favoarea meseriaşilor.

Aici să se sfârşească cu interesele personale, să nu împiedicăm acţiunile cari vor tinde, că averea comună strânsă dealungul deceniilor să servească pentru ajutorarea meseriaşilor invalizi şi a văduvelor şi orfanilor meseriaşilor.

Să credem, că camerele de meserii cari vor lua locul corporaţiunilor industriale vor

putea duce lupta sub condiţiuni mai prielnice în interesul clasei meseriaşilor.

Proiectul legii meseriilor nu se ocupă industria construcţiei...

Nu clarifică noul proiect nici situaţia meseriaşilor din branşa arhitecturii nerezolvată încă nici până acum. Aşa ne pare, că Dl. Ministru al Intsr. Publice a ridicat la un cast separat arhitectii cu cvalificaţie superioară, cari numai cu întocmirea planurilor se pot ocupa, sunt însă reţinuţi dela executarea lucrărilor planuite de dânsii. În schimb maistrii zidari n'au dreptul de a face planuri, deci li s'au confiscat drepturi câştigate, cu totul că este uericulos de a desparte astfel branşa arhitecturii pentru că prin aceasta i se împiedică dezvoltarea şi poate atrage ruina întregii branşe.

Intregul proiect se ocupă numai una dată cu branşa zidăriei şi anume când este vorba de taxa de examen al ucenicilor. Se pare că rezolvirea acestei chestiuni se va face prin ordin ministerial sau prin regulamentul acestei legi, cu totul că locul acesteia ar fi neapărat în lege însuşi fiind vorba de o meserie care poate însemna un pericol pentru viaţa unui individ, şi chiar de aceea ar trebui fixate normele unitar şi prin lege privitor la toate categoriile de arhitecţi. Tot astfel trebuiesc respectate şi drepturile câştigate.

comitetul de conducere cu totul că acestea au avut sfera de activitate restrânsă pe teritoriul câte unui oraş, iar camerele de meserii adună între membrii săi toţi meseriaşi unui judeţi, deci nu se va putea asigura loc membrilor din regiune a cărei urmare va fi că contactul între membri şi comitetul de conducere va fi minimal.

Secretarul camerei se alege de minister din o listă de cel puţin 2 candidaţi propuşi de consiliul de administraţie. Condiţiile pentru numirea secretarului cât şi atribuţiile sale se va stabili prin regulamentul general. Comitetul de direcţie se compune dintr-un preşedinte, doi vicepreşedinţi, un delegat al Ministerului de industrie şi secretarul camerei, acesta din urmă fără vot. Puterile comitetului de direcţie se vor fixa printr-un regulament întocmit de Ministerul Industriei. Consiliul camerei poate fixa membrilor jetoane de prezentă şi cheltueli de deplasare.

Venitul camerelor, precum am amintit mai sus se compune dintr-un impozit adiţional, cotizaţii de membri, anumite taxe pentru certificatele şi actele eliberate de cameră, amenzile incasate asupra contravenţiilor şi în urmă sumele realizate din aplicarea legii „asigurarea plăţii lucrului efectuat”. Suntem foarte curioşi ce anume venit va fi cel din urmă, fiindcă veniturile realizate aci sunt blocate pentru diurna judecătorilor şi a grefierilor. În Arad nu cunosc un singur om, care ar fi primit cel puţin un ban în urmă acestei legi şi aşa cred nici camera de meserii nu va vedea ceva din acest venit.

Camera are dreptul de a clădi imobil propriu şi de a contracta împrumuturi pentru acoperirea cheltuelilor.

Administrarea fondurilor desigur este condiţionată ca şi a celorlalte camere şi instituţiuni publice. Se va întocmi în fiecare an bugetul de cheltueli dela care nu se va putea abate. Registrele se vor conduce pe baza partidelor dublă.

Camerele de meserii au dreptul la convocarea de congrese de a se uni în federale regionale şi de a conlucra cu alte camere de specialitate.

Activitatea Uniunii Camerelor de Meserii...

Legea prevede înfiinţarea Uniunii Camerelor de Meserii cu sediul în Bucureşti cu acelaş scop ca şi al Uniunii Camerelor de comerţ şi industrie: de a exrecita prin acţiunea colectivă o înrăuire asupra îndrumării politice naţionale în materie de mică industrie şi meserii, să îndrumeze activitatea camerelor şi să urmească atingerea rezultatelor pe care fiecare cameră le ar obţine greu izolat. A îndeplini toate atribuţiile acordate prin aceasta lege şi a îndeplini funcţiunea de organ consultativ pentru toate chestiunile referitoare la meserii de câte ori guvernul cere avizul său.

Acum când suntem bine informaţi despre organizarea camerelor de meserii trebuie să ne referim încă odată la art. 65. care spune: Camerele de meserii sunt pe lângă Ministerul de Industrie organele de apărare a intereselor profesionale şi economice ale micilor industrii şi meseriaşi patroni din circumscripţiile respective. Ele sunt investite cu personalitate juridică şi deci se vor bucura de toate drepturile conferite de această calitate. Ele sunt instituţii publice.

Cât de altfel sună articolul legii camerelor de comerţ şi industrie care dispune despre scopul camerelor de industrie şi comerţ: Camerele de Comerţ şi de Industrie sunt instituţiuni publice, create în vederea apărării şi susţinerii intereselor comerţului şi industriei, precum şi a reprezentării lor în Stat.

Ele sunt în acelaş timp organele consultative şi administrative chemate a contribui la progresul economic, în armonie cu interesele generale ale ţării.

Camerele de Comerţ şi Industrie sunt investite cu personalitate juridică şi ca atare pot primi donaţiuni, legate şi subvenţiuni.

Ele depind de Ministerul Industriei şi Comerţului. În justiţie şi faţă de terţi sunt reprezentate prin preşedintele lor sau un mandatar desemnat de consiliul de administra-

Multe camere, drepturi puţine, sferă de activitate minimală...

„Nunc venio ad fortissimum” zice poetul latin, când vrea să cante despre cel mai viteaz. Aşa mă simt şi eu ajungând la ultimul, al IX capitol al proiectului, care să referă la compunerea camerelor şi organizarea lor, această parte fiind cea mai grea din viitoarea lege.

Deatunci decând Legea Camerelor de Muncă ne a împărţit ca a cincelea roată fără nici o sferă de activitate pe lângă muncitori şi personal comercial în camerele de muncă simţim şi mai pronunţat dorinţa după o cameră a meseriilor care să fie numai a noastră singură.

Proiectul de lege se ocupă în 34 articole cu camerele de meserii, care numai după nume sunt camere ca celelalte camere de specialitate, însă diferă în multe părţi de aceste camere. Să ne amintim numai ce luptă a dus parlamentul când era vorba de reducerea camerelor de comerţ şi industrie la 12 până ce a reuşi să menţină 20 în întreaga ţară. Nu mai mică luptă s'a dus în interesul camerelor agricole, şi numai 3—4 judeţe laolaltă au primit câte o cameră. Si ce vedem, că faţă de aceştia noi meseriaşi vom avea în fiecare judeţ câte o cameră a meseriilor dacă numărul nostru atinge suma de una mie, pe teritoriul Ardealului şi a Banatului nu există nici un judeţ unde să nu fie câte o mie de meseriaşi.

Cantitativ aşadar vom fi mai numeroşi decât celelalte camere, deci vom avea mai multe camere de meserii ca celelalte camere în total, acum rămâne întrebarea numai dacă şi cvalitativ vom ajunge la nivelul celorlalţi.

Nu pot însă să trec cu vederea nici faptul că până ce venitul celorlalte camere i-l constituite suprataxele camerelor incasate de Stat, noi meseriaşi suntem onoraţi a plăti în afară de taxa camerelor şi cotizaţiile de membru şi care este în restanţă cu cotizaţiile şi nu-şi achită impozitele nu are drept de vot şi nu se poate alege. Aceasta desigur numai fiindcă făuritorul acestui proiect cunoaşte bine meseriaşi şi are cunoştinţă despre faptul că în Oradea restanţa în cotizaţiile de membru la Corporaţiunea Industrială atinge suma de două milioane lei, la Corporaţiunea Meseriaşilor din Arad 700.000 lei se ţine în evidenţă ca restanţă. Dacă acum bravii noştri meseriaşi vor plăti tot aşa de punctual cotizaţiile către cameră să poate întâmpla, că 25—30 de membri vor alege dintre ei însuşi consiliului de administraţie.

La toate camerele şi asociaţii este îndeajuns dacă jumătate plus un membru este pre-

zent la adunările generale pentru a putea aduce hotărâri valabile, aici conform proiectului este necesar două treimi a membrilor până când după trecerea de şapte zile vor putea decide chiar trei oameni.

Membrii alegători, membrii de drept, membrii delegaţi şi membrii corespondenţi...

În conformitate cu proiectul membrii camerei sunt toţi meseriaşi din raza camerei. Camera de meserii se împarte în secţiuni după natura meseriei, aşadar vor fi secţiuni ai tâmplarilor, dogarilor etc., dacă dintre fiecare meserie vor fi câte 25 meseriaşi, însă dacă sunt numai mai puţini de 25 aceia sunt aliaţi în grupe a meseriilor intrudite, de ex. vor fi grupa lemnelor, constructorilor, pielariilor, etc.

Camerele de meserii au următoarele organe de conducere: adunările generale, adunările pe secţiuni şi pe grupe, consiliul de administraţie, comitetul de direcţie şi cenzorii. Numărul membrilor comitetului de direcţie se va stabili de minister, care nu va putea fi mai puţin de 7 şi mai mulţi de 20 membri. Numărul acesta se referă numai la Bucureşti. Numai aceia pot fi aleşi la oarecare funcţiune, cari exercită cel puţin de 3 ani meseria încontinuu şi au îndeplinit vârsta de 30 de ani.

Lista alegătorilor se va întocmi în fiecare an în luna Decembrie. Alegerile se vor face în prezenta delegatului ministerului, sub preşedinţia acestuia la sediul camerei. Alegerile vor fi aprobate de Uniunea Camerelor, dintre cei ne aleşi, aceia vor deveni membri supleanţi, cari au primit cele mai multe voturi. Alegerea se va face pe 4 ani. Comitetul va avea şi membri de drept şi anume parlamentarii membri ai camerelor şi aceia fost preşedinţi cari cel puţin 5 ani au îndeplinit această funcţiune şi la urmă câte un funcţionar superior din Ministerul Industriei şi Comerţului. Membrii delegaţi vor fi câte un delegat al camerelor de comerţ şi industrie, agricolă şi camera de muncă cu drept de vot. Membrii corespondenţi vor fi aleşi de către comitet dintre persoanele bine cunoscute prin capacitatea lor în domeniul meseriilor, numărul acestora însă nu va întreci a cincea dintre numărul celor aleşi.

Judeţului nu-i rămâne loc în consiliu...

Cum se vede dintre aceste Comitetul va fi foarte restrâns, împreună cu membrii delegaţi cca 11—14, până ce corporaţiunile industriale au avut câte 45—60 de membri în

traţie al Camerei. În ceremoniile publice, preşedintele şi vicepreşedintele iau loc pe lângă autoritatea comunală locală. Iar atribuţiunile lor sunt fixate în 15 articole şi 38 de puncte.

Din proiectul de lege reese, că la sediul camerei prevede funcţiunea autorităţii industriale de prima instanţă, întocmeşte tabloul meseriaşilor şi conduce o listă ale celor trei categorii: înregistrează pe cei cari sistează meseria temporar şi pe acei cari au sistat meseria pentru totdeauna, eliberează brevetele de industrie care sunt valabile pe raza camerei prevăzând şi locul atelierului. Conduce o listă a celfelor controlând că fiecare patron să anunţe n restimp de 5 zile schimbările. Primeşte procesele verbale întocmit de primărie sau organele poliţiei pentru convenţiuni, controlează fiecare chestiune şi reprezintă şi susţine acuzaţia rămânând însă răspunzabilă pentru pagubele pricinuite în caz că denunţul se va dovedi nefondat. Are dreptul de a denumi câte unu sau mai mulţi delegaţi pentru inspectarea atelierelor.

Deciziunile aduse le va transpune primăriei pentru incasarea amenzilor, iar în caz de insolabilitate le înaintază judecătoriei respective pentru transformarea amendei în închisoare. La urmă contra meseriaşilor din categoria înrolată sub 2/b. va înainta denunţul Tribunalului pentru deliberare. Un drept însemnat este încă şi delegarea unui membru în comisiile de impunere a meseriaşilor.

Oficiu de înregistrare, care se va îngriji că membrii insolabili să fie băgaţi la timp la închisoare...

Cu un cuvând camera nu va fi altceva decât un organ deregistrare, care ţine în evidenţă şi calfele acestora, îi amendează şi poartă grija că acei membri cari nu vor plăti să fie puşi la vreme la închisoare.

Noi am crezut că corporaţiunile industriale transformate odată în camere vor primi o mai mare sferă de activitate şi acum vedem că camerele nu vor conta pentru meseriaşii nici atât cât Corporaţiunile industriale. Cercetând legea industrială din 1884. vedem că a autorizat corporaţiunile cu fondarea unui mare număr de instituţiuni profesionale, care drept nu l-a primit camerele de meserii. Camerele de Meserii nu au nici o iniţiativă, nu va avea contact cu autorităţile pentru a putea apăra interesele membrilor. Cum se vede din proiect aceasta instituţiune nu are modalitatea să organizeze meseriaşii economici sau de a-i sprijini în întreprinderile lor, dacă nu cumva regulamentul legii sau ordinul ministerial nu le va înzestra cu această funcţiune.

„Das ist eine Bank? Das ist eine Fleischbank!“

Imi aduc aminte de o întâmplare caracteristică de acum 30 de ani. Glück Carol a fost directorul unei instituţiuni bancare din localitate şi a fost rugat de Pellegrini Carol un meseriaş de vază să intervină la împrumut. Glück Carol pentru a-i se acorda un împrumut. Glück i-a promis împrumutul şnsă direcţiunea nu l-a aprobat. Atunci Pellegrini furios ia zis: „Das ist eine Bank? Das ist eine Fleischbank!“ Glück Carol fiind şi măcelar. Aşa va fi şi cu camerele de meserii care nu vor fi camere adevărate ci camere de alimente unde i-şi vor găsi câţiva existenţa din amenzile incasate, însă menirea de a sprijini meseriaşii desigur nu o va îndeplini.

Experienţa ne arată că nu textul legii încrederea şi verva membrilor va da puterea unei instituţiuni de a-şi îndeplini menirea în folosul membrilor, totuşi chiar la o astfel de instituţiune nouă ca camera de meserii este necesar ca clasa meseriaşilor să simtă acea iubire sprijinitoare de care are nevoie în lupta pentru existenţa lor, să le ajute peste greutatea începutului.

Aceasta am aşteptat-o, am aşteptat că camerele să ne rezolve deodată toate doleanţele şi să devină începutul unei ere mai bune şi mai fericite. Cu profundă durere trebuie să constatăm însă că acest proiect de lege nu ne promite nimic bun, însă pentru echitate declar încă că în Comitetul Uniunii camerelor de meserii va lua parte ca membru delegat şi directorul general al instituţiei Creditului Industrial.

Mit tartalmaz a Ionescu-féle hivatalos ipartörvénytervezet és mit nem tartalmaz?

Irta: REINHART GYULA

Sok minden egyéb sem tetszik nekem az új ipartörvénytervezetben. Nem tetszik így az sem, hogy a tervezetben, hogyha az iparos a lakásváltást vagy segédje ki- és belépését öt napon belül nem jelenti be a Kamarának, 50—3000 lejig terjedő büntetést fizet, amely büntetés fizetési képtelenség, vagy behajthatatlanság esetén elzárásra változtatható át. Az sem tetszik nekem, hogy nem a Kamarának van joga a kontárokkal szemben eljárni, hanem a bíróság állapítja meg a tárgyalás során, hogy forog-e fenn kihágás, míg az iparost, aki bejelentést mulaszt, saját Kamarája bírságolja meg. Itt félő ugyanis, hogy, mivel a bírságpenzek képezik majd a Kamarák legfőbb jövedelmi forrását, — valljuk be mindnyájan, csak gyenge emberek vagyunk, —

előfordulhat majd, hogy a büntetések igen sürűiek lesznek és a kíváncsiaknál magasabb összegben lesznek kiróva.

Ugyancsak a Kamara rója ki a büntetéseket azokkal szemben is, akik úgy követnek el kihágást, hogy cégükben valótlanságokat tüntetnek fel, vagy hirdetések nem fedik az igazat, sőt tisztességtelen versenyt üznek, amiért 50—10 ezer lejig jár büntetés és természetesen elzárásra változtatható át ez is.

Feltétel nélkül büntet, de még feltétel mellett sem ad, csak — ígér

Ha az eddigiek folyamán csupa szomorú szakaszával ismerkedtünk meg a törvénytervezet rendelkezéseinek, mert súlyos pénz- és börtönbüntetések sorolnak fel az előző szakaszok, most a VII. fejezettel és az 52-ik szakasszal eljutottunk oda,

vajjon mit is kap a kézműiparosság az államtól és a községtől, hogyan nyul a hóna alá miképen támogatja jogokkal, közmunkával, közműhelyekkel és múzeummal az állam, sőt utazási kedvezményekkel is, ha nyolcad magával idegenbe munkára megy és végül adókvető bizottsági tagságot is juttat neki...

És itt ismét egy szomorú megállapítást kell tennünk.

Míg a büntető szakaszok igen határozottak: jelentő, sőt parancsoló módon vannak megszerkesztve, addig az 52-ik szakaszban csupa feltételes mód szerepel. Az állam lehetőség szerint törvény, vagy különleges hitel által segélyeket, vagy kölcsönöket nyújt, elismert kisiparos szövetségeknek, hogy ezeket támogassa.

Ezeknek az alapoknak felhasználását és az állam ellenőrzési módját ismét az a bizonyos végrehajtási utasítás fogja meghatározni.

Menyivel szebben hangzott volna, ha például a törvény úgy rendelkezne, hogy a kormány utasíttatik, hogy a kézműipar céljaira és támogatására évenként bizonyos nagyobb számú milliókat vegyen fel az állami költségvetésbe, vagy a Creditul Industrial példájára intézményesen biztosítja a kézműipar hitelszükségletét. A példát természetesen nem kell éppen szószertint venni, mert

kaptak ugyan a kisiparosok eddig is pénzintézetek közvetítésével a Creditul Industrialtól kölcsönöket, de el is árverezték szép számban itt Aradon is műhelyeiket és házaikat.

A törvénytervezet által a 2/b osztályba sorozandó iparágak úzói az úgynevezett engedélyhez kötött iparágaknál erkölcsi bizonyítványt tartoznak az iparosok bemutatni az iparendély kérvényezése alkalmával. Na most már,

ha jó erkölcsbe ütköző cselekedetekben találtnak bűnösöknek, vagy üzemük vezetésére képteleneknek, vagy hanyagoknak, a törvényesek által iparuktól időlegesen vagy véglegesen eltilttnak.

Feljelentőként a Kamarán kívül bárki is szerepelhet, azonban a törvényszéki eljárás csak az ügyesség hozzájárulásával indulhat meg.

A törvény tulajdonképeni végrehajtói az iparhatóságok, amelyek három fokban működnek. Elsőfokú iparhatóság a községekben a főszolgabíró, városokban pedig a Kézműipari Kamara. Másodfokon a megyei delegáció, illetve városokban a városi állandó választmány, míg harmadik fokon a kereskedelmi és iparügyi miniszter.

Hogyan végzik ezek az iparhatóságok a rájuk bízott tiszteket, a törvény végrehajtási utasítása fogja megszabni.

Tehát ebben a tekintetben is a legteljesebb bizonytalanságban vagyunk.

ISMÉT NEM AZ IPAROSSÁG, HANEM A BUCURESTII IPAROSUNIO KAPJA A KÖZZSALLITASI KEDVEZMÉNYEKET.

rovábbiakban retrograd lépést tesz a törvénytervezet. A május elsején életbe léptetett munkakamarai törvény a kisiparos osztály minden tagjára kiterjeszti azon kedvezményt, hogy az állami megyei és községi közmunkáknál kisebb bánatpénz letételével vehet részt és amennyiben a vállalati összeg 5 százalékkal drágább is, mint más vállalkozó által tett ajánlat, egy a munka a kisiparosoknak adandó oda. Ez a törvénytervezet

ezt a kedvezményt ismét csak a Kisiparosok Szövetségének akarja megadni, tehát szerzett jogokat akar elvenni.

A külföldiekkel szemben a hazai áru kedvezménye mindössze 2 százalékkal devalválódott.

Ugyancsak jogosítottak az ipari szövetségek bármilyen értékű közmunkát elvállalni az államtól megítél, vagy községtől, azonban

ezek a munkák másra át nem ruházhatók, különben elvesztik az összes kedvezményeket. Ugyanez áll, ha mint közvetítő személyek szerepelnek.

Az állami munkafeltételek közé felveendő, hogy csak 10 százalék külföldi munkás alkalmazható. A belföldi kézműipar védelmére a törvénytervezet kimondja, hogy

semiféle közmunka külföldről nem szerezhető be, míg a szövetségtől nem szereznek be olyan tartalmu véleményt, hogy a közszállításra kilit tárgyak belföldön egyáltalán nem, vagy csak részben szerezhetők be. Ez a véleményes jelentés az iparügyi miniszter közvetítésével szerzendő be a végrehajtási utasításban előírandó módon.

Mint említettem, utazási kedvezményt is biztosít a tervezet oly módon, hogy kisiparosok akik igazolják, hogy valamely munka elvégzése végett utaznak,

ha legalább nyolcas csoportokban történik az utazás, úgy az állam vasuton mint a hajózási vállalatoknál féláru jegyet kapnak

A kézműiparossággal összeköttetésben álló hatóságok egyetértésben a kisiparosok helyi szerveivel, állandó vagy időleges kiállításokat, vásárokat és mintavásárokat rendezhetnek, hogy ezeken készítményeiket kiállíthassák. Ösztönzésül ilyen alkalmakkor díjak és oklevelek is oszthatók ki.

Minden huszezer lakossal bíró városban a törvény hatályba lépésétől számított négy év alatt egy ipari muzeum alapítandó, amelyben a terület legjellegzetesebb termékei és a legmodernebb szerszámok és gépek lesznek elhelyezve. Ugyan csak

kötelesek a törvényhatóságok a helyi iparosok részére a fentírt időn belül közműhelyeket építeni

A közműhelyek részére a gépek vámmentesen hozhatók az országba.

A nyersanyagok behozatalára, valamint a termelvények kivitelére vonatkozó szabályok azonosak a nagyipar részére megszabottakkal

SZERZETT JOGOK A TANONCOKNAL, SEGEDEKNEL ÉS A MESTEREKNEL...

Az adókövető bizottságokba, amelyek kézműiparosok adóját vetik ki, a Kézműipari Kamara által kijelölt iparos is részt vesz.

A VIII. fejezet az átmeneti intézkedéseket tartalmazza és — amint azt már előzőleg is megállapítottuk, — a szerzett jogokat teljes egészében épségben tartja. A tanoncokra nézve, amennyiben a tanoncidőből már két évet kitöltöttek, a régi törvény az irányadó és így fel vannak mentve a vizsga letétele alól és megkapják munka-

könyveiket a régi formák szerint. Az ennél fiatalabb tanoncokra nézve az új törvény nyitva tartja az alkalmazást. A segédek jogai teljes épségben megmaradnak és a mesteri joghoz elegendő számukra két évnek munkában való eltöltése.

Nem érvényesül a szerzett jogok épségben tartása a mesterekre nézve, mert csak azok a mesterek folytathatják tovább a régi jogon az ipart, akik azt a törvény életbe léptekor gyakorolják. Ellenkező esetben az új iparendélyt csak az új törvényben előírt módon szerezhetik meg.

Erdélyben az elsőfokú iparhatóságok mindaddig folytatják tevékenységüket, míg a Kézműipari Kamarák megszerveződnek. Akkor átadják irattárukat és könyveiket az utolsó három évről az új alakulatnak. Az ipartestületek az utolsó tíz évről vonatkozó iratokat kötelesek az új Kézműipari Kamaráknak átadni. Ezzel megszűnik ezek hatósági jogköre, amely teljes egészében a Kézműipari Kamarákra száll át.

Jogunkban áll azonban az ipartestületeknek, hogy magánjogiszemélyekké alakuljanak át, megállapítván, hogy céljuk a kézműipar fejlesztése és helyi iparosok segítése. Ellenkező esetben feloszlattnak és vagyonuk felhasználása az alapszabályok értelmében történik.

Minden ezen törvénnyel ellenkező törvény, rendelet, vagy határozat hatályon kívül helyeztetik.

Az ipartestületek sorsa megpecsételtetett...

Amint ezekből látjuk, az ipartestületek sorsa megpecsételtetett a legjobb esetben magánjogiszemélyekké válnak. Jogiszemélyek lesznek, amelyek a kézműipar támogatásával vagy helyi jótékonyossággal foglalkozhatnak.

A tagság nem lesz kötelező; önkéntes belépés, illetve benmaradás fogja ezt meghatározni.

Ötven évi fennállás után bizony szomorú vég. Hogy mik lehettek volna az ipartestületek, ha a rideg paragrafusokat élettel töltötték volna be és nem helyezkedtek volna az iparhatóság magas lovára, kár most már vitatni. Ha a tagjaik érdekeit tartva szem előtt, dolgoztak volna a kézműiparossággal érdekeikért, nem kellett volna e szomorú sorsra jutniuk. Most már csak egy feladatuk marad:

a testületi vagyont, amelynek minden bányáját az iparosok adták össze, vagy gyűjtötték és takarították meg az évek folyamán, az iparosság részére biztosítani és az iparosok közérdekeiben felhasználni.

Es itt némúljon el az önérdék és szűnjön meg az ősi átok, amely sohasem engedte az igazi ügyet érvényre jutni az akarnokok, az ügyeskedők akadályozása folytán.

Szolgáljon az évtizedeken át megtakarított vagyon a munkában megrokkant és keresetképtelen iparosok, özvegyek és árvák támogatására.

Higyjük, hogy a testületek helyébe lépő Kézműipari Kamarák jobb körülmények között és eredményesebben veszik fel majd a küzdelmet a jobb sorsra érdemes iparos-osztály javára.

AZ IPARTÖRVÉNYTERVEZET NEM FOGLALKOZIK AZ ÉPÍTŐIPARRAL...

Nem oldja meg az új ipartörvénytervezet az építőipar ügyét sem. Azt a problémát, amely tengeri kigyóként hű felmerül, hol alábukik, de nyugvópontja nem jut. Ugy néz ki, hogy a közoktatásiügyi miniszter az Építészeti Kamarák felállításával a legmagasabb kvalifikációval bíró építészeket külön kasztá tette akik csak tervezéssel foglalkozhatnak. Megfosztotta őket a jogtól, hogy terveik kivételével, tényleges építkezéssel foglalkozzanak. Viszont az építőmestereket a tervezésektől tiltotta el és így szerzett jogokat szüntetett meg, holott veszedelmes az építőipart így széttagolni, mert ez megakadályozza a fejlődést és az egész építőipar romlását vonhatja maga után.

Az egész törvénytervezet az építőiparról nem említ semmi mást, csupán annyit, hogy a kis közműves és kis ács-tanoncok vizsgadíja nem lehet

magasabb mint a többi iparágak tanoncaié, tehát 250 lej. Ugy látszik, hogy a végrehajtási utasításra vagy miniszteri rendeletre hárul a feladat a kérdés megoldására vonatkozólag is. Ennek pedig feltétlenül a törvényben volna a helye, mert

ha van ipar, amelynek üzése a köz érdekében szigorúan kezelendő, már csak a biztonság és az emberélet veszélyeztetése folytán is, úgy az elsősorban az építőipar.

Egységes eljárás vezetendő be törvény és nem rendelet által az egész országra kiterjedőleg és az egész építőiparra vonatkozólag, amely magában foglalja a legkisebbtől a legnagyobbig valamennyit.

A szerzett jogok pedig tiszteletben tartandók és azok el nem komfiskálhatók.

„Nunc venio ad fortissimum”, mondja a latin költő, midőn a hősök hőst, a vitézek legvitézeiből akarja megemlékezni. Ugy érzem én is, hogy most amikor az ipartörvénytervezet kilencedik és egyben utolsó fejezetéhez jutottam, amely a Kézműipari Kamarákról szól, a legnehezebb részhez jutottam az eljövendő új törvényhez és egyben a feladatnak is, amelyet cikkem megírásakor magam elé tűztem.

Ugy vagyunk vele, hogy vágyainknak súlyos szárnya támadt és álmainkban olyan kamarára gondoltunk, amely egészen a miénk, értünk van s

Választó tagok, választható tagok, jogszerinti tagok, kiküldött tagok és levelező tagok

A tervezet szerint a Kézműipari Kamara tagjai az összes, a kamarai kerületbe tartozó kézműiparosok. A kamara szakmák szerinti osztályokra oszlik fel. Lesznek így asztalos, ács, kádár, stb. osztályok, ha egy-egy szakmából legalább 25 tag van. Ha ennél kevesebben volnának egy-egy szakmában, a rokonipari szakmák csoportosítva lesznek és így alakulnak majd faipari, fémipari, bőrpipari, műszerész csoportok.

A közgyűlésen, osztályokon és csoportokon kívül a választmányi igazgatóság vezeti a kamarát. A választmányi igazgatóság számát a miniszter határozza meg, de nétnél kevesebb és 20-nál több nem lehet. Ez a magas szám csak Bucurestire vonatkozik. Csak azok választhatók meg tisztségekre, akik legalább három éve egyfolytában üzik az ipart és 30-ik életévüket betöltötték.

A választói listát minden év december havában állítják össze. A választás az ipartügyi miniszter kiküldöttjének elnöklése alatt történik, mint azt a választási törvény előírja. A választás színhelye a kamara székhelye. A választást a Kamarák Szövetsége hagyja jóvá. A nem megválaszt-

akok közöttünk lakozik, mint azt az irás szavai mondják. Amikor hosszú harcokat vívtunk azért, hogy kimeneküljünk a munkakamarákból, ahová akaratunk ellenére mint ötödik kerékkel csatlakoztattak, minden hatáskör nélkül, a munkások és kereskedelmi alkalmazottak mellé harmadik szekció gyanánt, éreztük csak igazán a vágyódást olyan kézműipari kamara iránt, amely teljes egészében a miénk.

A törvénytervezet 34 szakaszban tárgyalja le a Kézműipari Kamarákat, amelyek névleg kamarák ugyan, mint a többi szakkamarák, azonban lényegesen eltérnek azokról. Emlékezzünk csak vissza a parlament áprilisi nagy viharaira, amikor a miniszter erősen ragaszkodott javaslatához, hogy csak 12 kereskedelmi és iparkamarája legyen az országnak. Mennyi erőfeszítésbe került akkor a parlamentnek, hogy ezt a számot 20-ra emeljék. Nem kisebb harc volt a mezőgazdasági kamarák számának emeléseért és csak 34 megye együttesen kapott egy-egy mezőgazdasági kamarát. A harcban még Timisoara is lemaradt Lugojjal szemben. És most jövünk mi, Istentől megáldott kézműiparosok! Minden megyében kapunk Kézműipari Kamarát, ha számunk eléri az ezres számot. Már pedig Erdély és Bánság területén aligha van megye, ahol ne volna legalább ezer iparos.

Számbelileg így tulsúlyba kerülünk a többi kamarával szemben és így több kézműipari kamarája lesz az országnak, mint kereskedelmi és mezőgazdasági kamarája együttesen.

A számbeli fölény biztosan meglesz, most már csak az a kérdés, hogy súlyban hogyan fogunk megmérni és milyen könnyűnek találhatni, ha az érdekeinkről lesz szó.

Nem hallgathatom el azonban azt sem, hogy míg a többi kamarák jövedelme a kamarai pótdó, amelyet az állam szed be, mi, kézműiparosok különleges megfizetésben részesülünk. A kamarai pótdóon kívül a miniszter által meghatározandó tagdíjat is kell fizetnünk és

aki hátralékban van a tagdíjával és nincs rendezve az adója, annak nincs szavazati joga és nem választható.

Ez bizonyára annak a következménye, hogy a törvénytervezet készítője igen jól ismeri a kézműiparosságot és tudomása van arról is, hogy Ordeán az ipartestületi díjak hátraléka meghaladja a kettő millió lejt és hogy például Arad ipartestülete is 700,000 lej tagdíjhátralékot tart nyilván. Ha most már derék iparosaink a kamarai tagdíjakat is ilyen pontosan fogják fizetni,

megeshetik, hogy 15-20 fizető tag fogja ma is közül megválasztani a választmányt és az igazgatóságot.

Minden kamarában és egyesületben elegendő, ha a tagok fele, meg egy tag van jelen, hogy a gyűlés határozatképes legyen.

A mi kamaránkban a tervezet szerint csak a tagok kétharmad részének jelenléte adja meg a határozatképességet, holott hét nap múlva akár hárman is határozhatnak.

tottak közül a legtöbb szavazatot kaptak lesznek a póttagok. A választás négy évi időtartamra szól. A választmányoknak vannak jogszerinti tagjai is: a kamara területéről a parlamentre küldött képviselők és szenátorok, ha egyszerűsített kézműiparosok is, azok a volt elnökei a kamarának, akik öt évig viselték ezt a tisztelet és végül az ipari miniszterium egy magasabb rangú tisztviselője. Kiküldött tagjai pedig a kereskedelmi és iparkamarák és mezőgazdasági és a munkakamara egy-egy kiküldöttje szavazati joggal. Levelező tagokat a választmány választ a kisipari ügyek alapos ismeretével. Ezek létszáma azonban csak egy ötöde lehet a választmányi tagoknak.

KI FOG MARADNI A VIDÉK A VÁLASZTMÁNYBÓL...

Amint ezekből látjuk, a választmány igen szűk körű lesz a kiküldöttekkel együtt 11-14 tagú, ami az ipartestületek 45-60 tagú előjáróságához képest igen kicsiny, holott az ipartestületek hatásköre legtöbbször egy-egy városra vonatkozik.

mi a kamarák egy-egy egész megye iparosait ölelik fel. Ennek folytán

a megyei kültagoknak alig lehet majd helyet biztosítani és így a kölcsönhatás választmány és tagok között a minimumra süllyed.

A választmány jogkörébe tartozik a titkár kijelölése is. Legalább két jelöltet kell a miniszterhez felterjeszteni; ezek közül a miniszter nevez ki egyet. Alkalmazható a szükséghez képest egy második titkár is. A titkárok kinevezésének feltételeit, azok kötelességeit és feladatait miniszteri rendelet fogja meghatározni. A folyó ügyeket és a határozatok végrehajtását az igazgatóság végzi. Ez az elnökből és 2 alelnökből, az iparügyi miniszter kiküldöttjéből és a titkárból áll. Utóbbinak nincs szavazati joga. Az igazgatóság hatáskörét miniszteri rendelet fogja egységesen, az egész országra szóló érvénnyel megállapítani. A választmány az igazgatóság részére jelenléti díjakat és kiszállási költségeket állapíthat meg.

JOGOK ÉS JÖVEDELMEK...

A kamarák jövedelmét, mint fennebb említettük, a kamarai pótdó, tagdíjak, büntetéspénzek, végül az elvégzett munka fizetésének biztosításáról szóló törvény alkalmazásából eredő jövedelmek alkotják. Na, erre az utolsó pontból eredő bevételekre igazán kíváncsiak vagyunk. Ezek a jövedelmek le vannak kötve a bírák, ülnökök és bírósági jegyzők kártalanítására. Aradon még nem volt emberfia, aki ezen a címen akár egy bant is kapott volna. Azt hiszem, hogy a Kézműipari Kamara ebből a forrásból igen kevés jövedelemre számíthat.

Joguk van a kamaráknak építkezésre vagy egyéb költségekre kölcsönt is felvenni a minisztertanács hozzájárulásával.

A vagyon és jövedelem kezelése természetesen ugyanazon formákhoz van kötve, mint a többi kamaráknál és közintézménynél. Miniszteri jogát hagyott költségvetéssel dolgozik, amelytől nem szabad eltérnie. A pénzügyi év az állami rendszernél megfelelően április 1-től március 31-éig tart. A könyvek és számadások a kettős könyvvitel alapján vezetendők.

Joguk van a Kézműipari Kamaráknak kongresszusokat tartani, kerületi szövetségekbe egyesülni és együttműködni más szakkamarákkal.

MI LESZ A HATÁSKÖRE A KÉZMŰIPARI KAMARÁK SZÖVETSÉGÉNEK?

A törvény elrendeli a Kézműipari Kamarák Szövetségének létesítését Bucuresti székhellyel. Ennek célja a törvénytervezet szerint szövevény- és iparügyi miniszternek, mint a kereskedelmi és iparkamarák szövetségének: Serkentse befolyásával és utba igazítással az egyes kamarák működését. Adjon indokolt véleményét a szakma fontos kérdéseiben. Igyekezzék megvalósítani azokat a célokat, melyeket a különálló és elszigetelten működő kamarák nem érhetnek el. A jelen törvény által ráruházott feladatokat végezze el, valamint azokat a feladatokat is, amelyek esetleg a jövőben lesznek megállapítva. Az összes kézműipari kérdésekben a kormány véleményező szervül szolgáljon.

A Kézműipari Kamarák Szövetségének szervei a közgyűlés, az igazgatóválasztmány és az elnökség. Közgyűlés legalább kétszer tartandó évente: tavasszal és ősszel. Az igazgató választmány havonként kétszer tart ülést; 21 választott és négy kinevezett tagból áll. Minden kamara egy egy taggal van képviselve a szövetség igazgató tanácsában.

Az ügymenet irányítása a vezérigazgató kezébe van letéve, aki hasonló módon lesz a miniszter által kinevezve, mint a kamarák titkárai. Különben mindent a törvény végrehajtási utasítása fog szabályozni.

A törvénytervezet utolsó szakasza az iparügyi minisztert nevezi meg döntő fórumnak az összes kamarai ügyekben. A miniszter a szövetség megalakulásáig ennek teendőit is végzi.

Most, amikor már tisztában vagyunk a Kézműipari Kamarák szervezetével, vissza kell még egyszer térnünk a tervezet 65-ik szakaszára. Ez meghatározza, hogy

„a Kézműipari Kamarák az iparügyi miniszter helyi szervei, a kerületükhez tartozó kézműiparosok szakmai és gazdasági érdekeinek megvédése céljából. Jogi személyiséggel vannak felruházva és élvezik ilyen minőségben ezeknek az intézményeknek összes jogait. A

Kézműipari Kamarák tehát közintézmények.”

Milyen másképp hangzik a Kereskedelmi és Iparkamarák céljait meghatározó szakasz! Ez így szól:

A kereskedelmi és iparkamarák közintézmények, amelyek azon célból létesítettek, hogy a kereskedelem és ipar érdekeit megvédjék, fentartsák és képviseljék ezeket az államban. Ugyanakkor tanácsadó és közigazgatási szervek oly célból, hogy a gazdasági haladást elősegítsék, összhangban az ország általános érdekeivel. A kereskedelmi és iparkamarák jogi személyiséggel vannak felruházva és mint ilyenek, elfogadhatnak adományokat, hagyományokat és segélyeket. A kereskedelmi és iparügyi miniszter hatáskörébe tartoznak. Bíróságokkal és harmadik személyekkel szemben az elnök vagy a választmány által megbízott utján képviseltethetők. Nyilvános ünnepélyek és szertartások alkalmából az elnök és alelnökök képviselik és ily alkalmakkal helyük a helyi hatóságok mellett van...

Feladatukat 15 fő és 38 alponthan sorolja fel a harmadik szakasz.

Mintha a Hamupipőke szerepére szánta volna a tervezet készítője a Kézműipari Kamarákat, Semmi célt, semmi feladatot nem jutott nekik.

A törvénytervezet szerint a kamarák szék-

Regisztráló hivatal, amely vigyáz, hogy fizetni nem tudó tagjait idejekorán lecsukják

Ezek szerint a Kézműipari Kamara nem egyéb, mint regisztráló hivatal, amely tagjait és azok segédeit nyilvántartja, kirózza, illetve kirotatja tagjaival szemben a bírságokat és büntetéseket és vigyáz arra, hogy tagjait idejekorán lecsukják, ha fizetni nem tud.

Bizony mi arról álmodtunk, hogyha az ipartestületeket Kamarákká fejlesztik, nagyobb hatáskört fognak betölteni. Most azt látjuk, hogy a kamarák még annyit sem érnek az iparosság szempontjából, mint az ipartestületek. Hiszen — nézzük csak —

az 1848. évi ipartörvény az iparos intézmények egész sorának létesítését bízta az ipartestületekre.

Ezt a törvénytervezet a Kézműipari Kamaráknak nem engedélyezi. Nincsen a kamaráknak semmi kezdeményezési joguk. Nem érintkezhetnek a hatóságokkal, hogy ott tagjaik jogait megvédjék. A tervezet szerint az egész kamara úgy néz ki, hogy hacsak Kézműipari Kamara kell az iparosoknak, legyen! Tagdíjakból és saját tagjaikra kirótt büntetéspénzekből fenn is tarthatják, de működési tervet és eredményes munkát biztosító hatáskört anyagi támogatást hitel vagy egyéb formában bizony nem nyújtanak számára. Nem adnak módot ezeknek a kamaráknak arra sem, hogy a kézműiparosokat megszervezzék gazdaságilag, vagy vállalataiban segítségére és támogatására lehessen, hacsak a végrehajtási utasítás és miniszteri rendelet nem adnak erre módot. Erre azonban alig van kilátás.

Hiszen a kisiparosok szövetségének biztosítja a törvény azokat a közszállítási kedvezményeket is, amelyeket a kézműiparosok ezen hivatásos szervének, nem pedig egy magán-egyesületnek kellene elsősorban megadni.

DAS IST EINE BANK?
DAS IST EINE FLEISCHBANK!

Önkéntelenül is eszembe jut egy, a helyzetet jellemző eset, mely Glück Károly és Pellegrini iparos társaimmal több mint 30 év előtt történt. Glück Károly egy nagy aradi pénzintézet igazgatója tagja volt, akihez Pellegrini kölcsönt fordult. Glück meg is ígérte a kölcsönt, de az igazgatóság nem szavazta meg. Amint ezt Pellegrini megtudta, nyilvános helyen így aposztrofálta Glück Károlyt: Das ist ein Bank? Das ist eine Fleischbank. Léven Glück Károly nemcsak bankigazgató, hanem mészáros is. Így lesz a Kézműves Kamarákkal is. Nem valódi, hanem legjobb esetben éléskamarák lesznek. Éléskamarák, amelyek körül majd megélnék egynéhányan a bírságokból, de azt a hivatást, hogy az iparos osztályt felemeljék, nem fogják betölthetni.

A tapasztalat ugyan azt mutatja, hogy nem a törvény rideg és holt betűi a mérvadók, hanem csak a tagok által bevitt eleven erő képes intéz-

helyén az elsőfokú iparhatóság összeállítja az iparosok lajstromát, azt a három kategóriának megfelelően vezeti, bejegyzi a szünetelő és megszünt cégeket, kiadja az iparigazolványokat, amelyek a kamara területére érvényesek, megjelölve a műhely helyét is. Vezeti a segédlajstromot, ellenőrizve, hogy minden iparos öt napon belül a változásokat bejelentse. A kontárügyekben és egyéb ipari kihágási ügyekben a polgármesteri hivatal, vagy rendőrhatalóság által beküldött jegyzőkönyveket átveszi, az eseteket kivizsgálja, a büntető járásbírósnál képviseli a vádat és viseli a költségeket és a kártalanítást ha nem sikerül a vádat igazolni. Joga van, ahol 50 kézműiparos van egy helységben, ezek közül egyet vagy többet megbízni a műhelyek ellenőrzésével. Az iparos ellenőrök a maguk tapasztalatairól az őket megbízó kamarának jelentést tesznek. A jogerős bírságokról szóló végzést, valamint a kiszabott büntetésekről szóló jogerős határozatokat a kamara átteszi a polgármesteri hivatalhoz behajtás végett. Behajthatatlanság esetén átteszi az illetékes bírósághoz a pénzbüntetés elzárásra való átválttatása céljából. Végül a 2. b. osztályban felsorolt engedélyhez kötött iparosok ellen az ügyészhez adja be a feljelentést a bírói eljárás megindítására végett. Fontos joga még az adókövető bizottságba egy tag kijelölése.

ményeket hatékonyra és tagjai részére áldást hozóvá tenni. Mégis éppen egy ilyen intézménynél, mint a Kézműipari Kamara, van szükség arra, hogy a kezdet nehézségei közepette a köteles gondosságon túl is érezze a hatalom részéről azt a támogató és szeretetteljes elbánást, amit ez a létérdekéért élethalálharcot küzdő osztály bizvást megérdemel.

Ezt vártuk, eben bízunk... Hittük, hogy a Kézműipari Kamarák felállítására egy csapással megoldja összes bajainkat és egy jobb és boldogabb időnek lesz kiinduló pontja.

Mélyszégyes szomorúsággal kell megállapítanunk, hogy a törvénytervezet semmi jóval sem bízta bennünket. Még akkor sem, ha utólag látjuk, de az igazsághoz hiven, pótlólag még bejelentem, hogy a Kézműipari Kamarák Szövetségének választmányában mint kinevezett tag részt vesz a Creditul Industrial vezérigazgatója is...

Megkezdődött Aradon az idegenellenőrzés

Hosszu előkészület után az aradi munkafelügyelőség most kezdte meg az idegenellenőrzés munkálatait. Aradmegye, Hunedoara és Bihormegye idegen állampolgárainak az országban való további maradása felett dönt a bizottság amely a munkaügyi vezérfelügyelőből, az állambiztonsági hivatal, a Kereskedelmi és Iparkamara, a Munkakamara és a Gyáriparosok Országos Szövetségének megbízottjaiból áll. Megbízható értesítéseink szerint az utasítások alapján szigorú elbírálásban részesítik azokat az idegen állampolgárokat, akik 1920 előtt nem tartózkodtak az országban. Aradmegyében összesen 504, Hunedoarában 280 és Bihormegyében 360 olyan idegen állampolgár él, akik 1920 előtt is Romániában tartózkodtak és ennek alapján továbbra is megkapják tartózkodási engedélyüket. A bizottság munkája hozzávetőleg egy hétig tart, az engedélyezettek névsorát csak az ellenőrzés befejezése után hozzák nyilvánosságra.

KOMOLY ELHATÁROZÁSOK

— Csak akkor megyek férjhez, ha harminc éves leszek. Elhatároztam a punktum.

— En meg csak akkor leszek harminc éves, hogyha férjhez megyek. Punktum...

VOLT

A falusi rádiót vásárol. A kereskedő váltóáramú csövet mutat neki.

— Oszd mennyi ez?

— Kétszázharminc volt.

— Voltra én nem adok semmit. Mennyiért adja most?

Jogesetek a kisipar köréből

Mikor kapja meg a balesetet szenvedő biztosított az új társadalombiztosítási törvény értelmében a neki járó járadékot, hogyha a munkaképesség csökkenését húsz százalékon alul állapították meg?

Ha az iparos, vagy munkás, aki a munkásbiztosítási törvény értelmében baleset ellen biztosítva van, balesetet szenved és ennek következtében munkaképessége 20 százalékon alul csökkenést szenvedett, az e címen járó baleseti járadékot nem kaphatja meg azonnal, hanem bizonyos ideig várnia kell.

Ezt a munkásbiztosító legfelső felebbezési bizottsága egy elfordult eset kapcsán állapította meg. Az eset a következő volt. Egy munkás balesetet szenvedett. Az orvosi vizsgálat eredménye szerint a baleset következtében a munkaképesség csökkenése 15 százalékot tett ki. A munkakertületi elsőfokú bizottság az orvosi vélemény alapján megállapította, hogy a balesetet szenvedett munkásnak járadék állapítandó meg. Ezen a címen a baleset napjától a határozathozatal napjáig a munkás ilyen címen fennálló követelése 4650 lejt tett ki. Az összeg kiutalványozását az elsőfokú bizottság elrendelte, de a határozatot a munkásbiztosító központi másodfokú felebbezési bizottsághoz felebbezte meg. Az ügyben a munkásbiztosító központi másodfokú felebbezési bizottsága a következő döntést hozta:

A munkaképesség csökkenése esetén, ha ez a csökkenés 20 százalékon aluli, az ezen a címen járó összeg nem fizethető azonnal ki. A kifizetésnek ugyanis a törvény rendelkezései szerint kell megtörténnie. A törvény értelmében ugyanis az első megállapítás csak ideiglenes és így egy összegben a baleseti járadék mindaddig ki nem fizethető, míg a munkaképesség csökkenésének mértéke véglegesen megállapítva nincs. A törvény előírja, hogy a baleset következtében szenvedett munkaképesség csökkenésének mértéke hat hónap múlva a baleset bekövetkeztétől, illetve a baleset mértékének megállapításától számítva, megfelelően felülvizsgálandó. Ennek megtörténte után fizethető ki csak a baleseti járadék egy összegben a már lejárt részletekre pézve, míg a további járadék havonta.

Az a szokás, hogy valamely üzlet új tulajdonos által való átvétele alkalmával a régi tulajdonos hitelezői újsághirdetés útján szövegezik fel, hogy követeléseiket záros határidőn belül érvényesítsék az áruba bozátott üzlet vevőjénél, tényleges kereskedelmi szokás ugyan, de nem jogi szokás. — A timisoarai tábla 288—1933. sz. döntése szerint ennek a kereskedelmi szokásnak kötelező jellege nincs.

Az alábbi döntvény ugyan kereskedők közötti ügyekre vonatkozik, mégis érdeklő az iparost, mert mivel ipari üzemek és kereskedelmi vállalatok eladása között lényeges különbség nincs, a döntvény az ipari üzem eladásának esetén is alkalmazható.

Egy kereskedő eladta üzletét és azt a vevő át is vette. Az üzletvétel megtörténte után bizonyos idő múlva az eladó fél egyik hitelezője jelentkezett. Az átvevő kijelentette a jelentkező hitelezőnek, hogy nem tud a követelésről. Az eladó kijelentette, hogy a követelés ténylegesen fennállott, azonban azt annak idején az eredeti hitelező más cégre ruházta át, a dolog régen megtörtént, ő teljesen megelégedett arról. Ez volt az oka annak, hogy ezen követelés fennállását annak idején nem közölte vevőjével. A vevő kereskedő, akit a hitelező cég ekkor beperelt, kijelentette, hogy a tartozás kifizetésének kötelezettségét nem ismeri el. Nem tudhatta, hogy a követelés az eredeti hitelező helyett behajtás végett másra lett átruházva. A kereskedő feljegyzési könyveiben ez a tétel nem szerepelt. Rendes gondossággal járt el az üzlet átvételénél, a számlák és a feljegyzések alapján meggyőződött arról, hogy kik a hitelezők. Így vette át az üzletet. Mindent megtett, amit a törvény előír.

Módosítás nélkül szavazták meg a nemzeti munka védelméről szóló törvényt

Teodorescu miniszter nem tartotta meg ígéretét: keresztülment a kötelező románnyelvű levelezésről szóló szakasz

Ma már befejezett tény: megszavazták a nemzeti munka védelméről szóló törvényt. Hiába volt minden józan ellenvetés ama bizonyos nyelvhasználati rendelkezés abszurd voltáról, ez a paragrafus is keresztülment a nagy kézfelemelésen. Ez a merev következetesség annál érthetőbb, mert

a különböző gazdasági érdekképviseletek intervenciójára Teodorescu miniszter megígérte, hogy a vita befejezése után saját maga fogja javasolni az ominózus szakasz eljuttatását, miután belátja, hogy annak gyakorlati kereshetősége lehetetlen.

Nem lehet tudni, elfelejtette-e Teodorescu iparügyi és kereskedelmi miniszter, hogy mit ígért, vagy pedig más oldalról jött nyomásnak engedve, szándékosan felejtette el a sérelmes szakasz kioperálását.

Még mielőtt a javaslat parlamenti tárgyalása megkezdődött volna, felvilágosították a minisztert, hogy a nemzeti munka védelméről szóló törvénynek az a rendelkezése,

amely a román nyelven való levelezést írja elő, minden kereskedelmi cégnek és iparvállalatnak — megvalósíthatatlan.

Hogy is lehet megkivánni egy kereskedőtől, aki egész életében kizárólag az üzletének élt és nem ért rá románul megtanulni, hogy most minden átmenet nélkül kezdjen románul levelezni az üzletfeleivel. Ha, tegyük fel — amire a törvény igyekszik — az illető be is állít román levelezőt,

a kliensei mégsem fogják megérteni a román levelet.

és akkor semmi gyakorlati értéke az egésznek. Vagy talán maguk a vevők is alkalmazzanak románul tudó tisztviselőket? Ez abszurdum lenne.

Ehhez a nyilatkozathoz még a következőket lehet hozzáfűzni:

A javaslat eredetileg sokkal élesebbnek indult a kisebbségek rovására, de a kormány alapos megfontolások és külföldi intervenciók után enyhítette azt az „idegenellenes” tendenciát.

Hiszen a szélsőséges nacionalista körök most is szemrehányást tesznek a kormánynak, amiért „román” alatt román állampolgárokat ért, holott eredetileg a nem román állampolgárokat tervezték kiemelni a magánvállalatoknál elfoglalt állásokból. Csak át kell lapozni a parlamenti gyorsírók jegyzeteit, amelyek között ott találjuk például Manolescu Mihály szenátor felszólalását, aki pedig

elsősorban az erdélyi kisebbségi vállalatoknak köszönheti merész ívelésű karrierjét

és vagyonának oroszlanrészét, ilyeneket mondott nyíltan a parlament aszónakéről:

— A munkanélküliség problémáját nem lehet másképpen megoldani, mint a tőke és a vállalatok nacionalizálásával. Minthogy azonban a tőkét nem lehet teljesen nacionalizálni, legalább a személyzet nacionalizálására kell törekedni.

Ez hát a nem is titkolt célja a hírhedt nyelv-szakasznak. De

maguk a román cégek is elismerik, hogy a gyakorlatban ez a rendelkezés megvalósíthatatlan.

Értesüléseink szerint a kisebbségi vállalatok alkotmányellenesség címén meg akarják támadni a sérelmes törvényszakaszt, amelynek semmi köze a munkanélküliség elleni küzdelemhez.

HYMENHÍR

— Nahát, hogy ez a Blau milyen egy rémes menyasszonyt vásárolt be magának!

— Púpos?

— Púpja ugyan nincs, de szeplője annál több. Az orra a szájába lóg, irtózat ránézni.

— És mit tud felhozni mentségére?

— Az a marha Blau azt mondja, hogy az ara külseje ugyan szerény, de a belseje angyali...

— Mondd neki, hogy fordítsa ki...

Ne fizesse külföldi készülékekért, gépekért a magas árat, vámot, illetéket,
vegyszeri, festék és laboratóriumi készülékeket,
alumíniumból előállított készülékeket
versenyképesen, olcsón gyárt és javít

Strzalka János réz- és lémárú üzeme
Arad, Cămin Saguna 110 sz. ajtó

A hitelező hivatkozott arra, hogy a kereskedő egy lapban sem hirdette meg az átvételt. Nem járt el tehát kellő kereskedelmi gondossággal, amikor ezt elmulasztotta. Hivatkozott az 1908. LVII. törvényre, amely az üzlet átruházásról szól és amely törvény rendelkezéseit a kereskedő ezáltal nem tartotta be, mert ennek a törvénynek alapján kereskedelmi szokás alakult ki, amely szerint az eladott üzlet vevője az átvételt köteles meghirdetni. Tekintettel arra, hogy a kereskedelmi törvény első szakasza szerint a törvényt a kereskedelmi szokások kiegészítik, ezen az alapon a kereskedő mulasztást követett el, amikor nem hirdette meg az üzlet átvételét.

A timisoarai tábla az ügyben így ítél:

A kereskedő kellő gondossággal járt el, midőn a feljegyzésekből és számlákból az üzlet hitelezői felől meggyőződött. Nem volt köteles a hírlapi hirdetményt kibocsátani és a hitelezőket jelentkezésre felhívni, mert az üzlet forgalma sze-

rint az átvevő köllőleg meggyőződhetett a feljegyzések és számlák megvizsgálása által arról, hogy kik a hitelezők.

A hitelezőknek lapban való felhívása tényleges kereskedelmi szokás ugyan, de nem jogi kereskedelmi szokás olyan értelemben, mint a kereskedelmi törvény első szakasza a kereskedelmi szokásokat foglalja magában. A jogi kereskedelmi szokások lényege az, hogy a törvényt kiegészítik vagy magyarázzák, tehát lényegileg a törvény tényleges jogi hézagait kitölteni hivatottak. Ezen az alapon a tábla a kereskedőt elutasította.

Minden esetre megnyugtatóbb, ha az átvevő hirdeti, habár erre a fenti törvény szerint nem mindig köteles, mert a hirdetés által, ha az nagyobb terhet nem jelent, mentesül attól, hogy a fenti esethez hasonló bírósági eljárás izgalmaiban részesüljön.

Közi: dr. Kele Sándor.

Nyilvános árlejtést kell kitűzni az üresedésben levő korcsmaengedélyekre

A legújabb monopolrendelet utasításai az italmérési engedélyek ügyében

Ujabb rendeletet bocsátott ki a monopoligazgatóság. A rendelet értelmében a régebbi törvények alapján kibocsátott bor és sör árusítására szóló engedélyek nem egészíthetők ki. Ez azt jelenti, hogy a falvakban ezentul nyilvános árlejtést kell kitűzni az üresedésben levő korcsmaengedélyre. Az árlejtés után megszüntetik mindazokat a bor- és sörkimérésre szóló engedélyeket, amelyek olyan értelemben egészítették ki, hogy mindennemű szeszestalt árulhatnak anélkül, hogy ezt a jogot nyilvános árlejtés alapján érték volna el.

A törvény városokban minden 800 lakosra engedélyez egy kicsinybeni italmérést. Ezen felül újabb engedélyeket nem bocsátanak ki, de a törvényes keret betöltéséig a kiegészített engedélyek alapján is működhetnek az italmérések.

A rendelet szerint a bor és szeszestaltok közvetítésével foglalkozó ügynököknek nagybani eladási engedéllyel kell rendelkezniük és cégüket be kell jelenteniük a céghivatalnál. Az engedéllyel nem rendelkezők ellen kihágási jegyzőkönyvet vesznek fel.

Pénzügyminiszteri rendelet a kifőzdék és családi penziók megrendszabályozása tárgyában

Megadóztatják és egészségügyi ellenőrzés alá helyezik a vendégiparnak ezen veszedelmes konkurrensait

Néhány nappal ezelőtt a pénzügyminiszter körrendeletet bocsátott ki, amelyben utasította a pénzügyigazgatóságokat, hogy

az összes családi penziókat és kifőzdéket, melyek éttermeknek tekintetnek, haladéktalanul kötelezzék a megfelelő kereskedelmi adók fizetésére

a törvény 94-ik szakaszának alkalmazásával. A rendelet szigorúan utasítja az adóhivatalokat, hogy kutassák fel mindazokat a helyeket, ahol házikozottot szolgálnak fel és e hónap végén pontos jelentést terjesszenek be ezek megadóztatásáról.

A rendelet kibocsátása a bucaresti vendéglősök intervenciójára történt, de a cluji vendéglős szervezetek is sokszor keresték meg memorandumban a pénzügyminisztert, rámutatva arra a tényre, hogy

a kifőzők és családi penziók nemcsak az államot károsítják meg, hanem a vendégipari szakmát is tönkre teszik,

mivel a mintegy 32 féle adót és taxát fizető vendéglős nem veheti fel a versenyt a súlyos illetékek slól magukat kivont kifőzdékkel.

A vendéglősök felkeresték a helyi illetékes hatóságokat is, védelmet kérve a kontárkodó kifőzdék konkurrenciájával szemben. Elmondták, hogy

ma már Clujon minden második házban ipar-engedély nélkül kifőzde és családi penzió található, átlag 30—30 kosztossal, de van olyan belvárosi ház is, ahol egy házban két ilyen kontár-étterem is működik.

A hatóságok több esetben megígérték, hogy eljár-

nak a vendégipar kontárjaival szemben, azonban — ugylátszik — vonakodtak ezt a darázsészket megbolygatni.

A pénzügyminiszteri rendelet szombaton érkezett a cluji pénzügyigazgatósághoz és a napokban megkezdik végrehajtását. Pénzügyi tisztviselők fogják bejárni házról-házra a várost és összeállítják a kifőzdék és családi penziók listáját, amelyekre az illetékes adókat azonnal ki is róják.

Ami a városi taxákat illeti, a kifőzdékre szabályszerűen kirótták a 15 százalékos telepádot a városi szabályrendelet 3 szakaszának b.) pontja értelmében. Eszerint a város részéről csak az egészségügyi hivatali ellenőrzés, illetve autorizáció szükséges a kifőzdék továbbműködéséhez, azonban itt lesznek a legnagyobb nehézségek, mivel nagyon kevés kifőzde és családi penzió felel meg a közegészségügyi törvény követelményeinek.

A vendéglősök a legnagyobb meglepéssel és örömmel vették tudomásul a pénzügyminiszter rendeletét, mivel az megszünteti a tisztességtelen konkurrenciát, amely a vendégipari szakma existenciáját már évek óta a legnagyobb mértékben veszélyeztette, de a rendelet a nagyközönség szempontjából is előnyös, mert a miniszteri rendelkezés maga után vonja a városi egészségügyi hivatal és a többi ellenőrző szervek kontrolját, ami lehetetlenné teszi a kifőzdék felelőtlen működését.

GYERMEKEK.

— Apuka azt mondja, hogy a gyerekeket a golya hozza.

— En elhiszem, de miért házasodnak akkor az emberek?

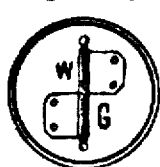
zárat és kilincset nem kell össze-
reszeini

összeillesztve hozza a vasalást for-
galomba

gyárt mindenfajta ajtó- és ablak-
vasalást

bevésozárának szerelésénél, ha
Grundmann-kilincset vesz hozzá,
egy órai munkaidőt takarít meg

Grundmann
Grundmann
Grundmann
Grundmann

Tegyen próbarendelést!
Kapható minderr vaskereskedésben!

Nagyparos-e a malomtulajdonos?

Arad, július 5. A július elseje óta működő adófelelbezési bizottság elé először a malmosok felelbezései kerültek, amelyek fontos elvi állásfoglalásra adtak alkalmat a bizottság tagjainak. A malmosok ugyanis még 1932-ben is patenta fixa alá tartoztak és így kisiparosokként adóztak az államnak. Az egyenesadó törvény módosítása azonban alapot nyújtott a pénzügyi hatóságoknak arra, hogy ezt a foglalkozási ágat nagyiparnak minősítse és magasabb adózási osztályba sorozza be. A malmosok annak idején megfelelbezték ezt a rendelkezést a táblánál, ahol helyt adtak a malomtulajdonosok kérelmének és a patenta fixába való visszahelyezést rendelték el azzal a feltétellel, ha ezt a pénzügyigazgatóság kebelében működő felelbezési bizottság is elismeri. Tegnap történt meg az első döntés ebben az ügyben és a bizottság arra az álláspontra helyezkedett, hogy

csak azokat a malomtulajdonosokat helyezi vissza patenta fixába, akik 1932-ben is oda tartoztak.

Ezek szerint a többi malomtulajdonosok végérvényesen nagyiparosoknak számítanak és ennek megfelelő adót kell visszamenőleg is fizetniük. Értesülésünk szerint a serelmes osztályozás ellen újabb orvoslásért a polgári hatóságokhoz fordulnak a malomtulajdonosok.

Nem lehet adót követelni

olyan cégtől, amely megszüntette működését, még ha iparigazolványát nem is adta vissza.

A cernauti tábla elvi döntése

Nagyfontosságú elvi jelentőségű döntést hozott adóügyben a cernauti-i ítélőtábla.

Cernautiban egy részvénytársasági alapon működő bank beszüntette működését és erről szabályszerűen értesítette az adóhivatalt. Cégét nem töröltette, de működése kizárólag kintlevőségeinek behajtásából állott. Kamatot, vagy jutalékot azonban nem számított fel adósaínak.

Az adókivető bizottság ennek ellenére mégis kivetette a cég alaptőkéje után számított minimális adót, holott a bank könyveivel igazolta, hogy nem kötött jövedelmet hajtó üzletket.

Felelbezés folytán az ügy a táblához került, amely ítéletileg kimondotta, hogy

olyan megszünt cég, amely jövedelmet hajtó üzletekkel nem foglalkozik, nem adóztatható többé meg, még abban az esetben sem, ha céget nem törölteti, vagy iparengedélyét nem adja vissza.

Az ítélet indokolása szerint az adó a tényleges jövedelem után állapítandó meg, a cégtörlés kezesztül nem vitele még nem ad jogalapot az adó kivetésére.

A cernauti-i tábla nagyfontosságú döntése hivatva van sok zavaros adóügy tisztázására. Rendszer ugyanis az adóhivataloknál, hogy kivetik és követelik az adót olyan megszünt cégektől is, amelyek nem adták ugyan vissza iparengedélyüket és nem töröltették cégüket, de aktív működést nem fejtenek ki.

Hetven éves a salontai Iparos Dalegylet

Arany János városában az Iparos Dalegylet fényes ünnepségre készül: folyó évi augusztus hó 25—26-án ünnepli fennállásának 70 éves jubileumát. A dalegylet az ünnepélyre az Országos Dalosszövetség összes tagegyesületét meghívta. A nagyszabású ünnepély jelentőségét emeli az a körülmény, hogy ezzel egyidejűleg a bihormegyei dalegyletek Salontán rendezik meg a bihori dalosnapot.

Az ünnepély az előjelekből ítélve, az erdélyi magyar dalkultúrának egyik nagyszerű eseménye lesz. Eddig már öt egylet jelentette be részvételét és számos egylet vásárolta meg az ez alkalomból létesítendő emléktábla aranv- és ezüst-plakettjeit.

Adóügyi tanácsadó.

Havi Összfizetés	Az adó és egyéb járulékok után mar- radt fizetés, amely ből 80 százalékos levonás esz- köztelendő	A 30 százalékos le- vonás összegét az előző évi adó utáni összeg után	A 90 százalékos le- vonás után mar- radt fizetés, amely a felüljárulék (supracota) kivé- tel alatti képezi
Lei	Lei	Lei	Lei
3400	2455	737	1718
3500	2551	766	1785
3600	2647	795	1852
3700	2742	823	1919
3800	2838	852	1986
3900	2934	880	2054
4000	3028	909	2119
4100	3118	938	2180
4200	3220	967	2253
4300	3315	995	2320
4400	3411	1024	2387
4500	3497	1050	2447
4600	3601	1081	2520
4700	3697	1110	2587
4800	3793	1138	2655
4900	3825	1166	2719
5000	3977	1194	2783

Havi Összfizetés	Evi jövedelm, mint a felüljár- ulék (supra- cota) alapja	A felüljár- ulék (su- pracota) havi ösz- szege
Lei	Lei	Lei
3400	20616	14
3500	21420	15
3600	22224	16
3700	23028	17
3800	23832	18
3900	24648	20
4000	25428	21
4100	26160	22
4200	27036	23
4300	27840	24
4400	28644	24
4500	29364	25
4600	30240	27
4700	31044	29
4800	31860	29
4900	32628	29
5000	33396	31

A 3400 lejen aluli fizetések mentesek a felüljárulékok (supracotá) alól. A supracotá havi részletekben csak a tulajdonképeni fizetés után róható le, míg a mellékjárulékok és pótlékok után járó supracota egyszerre, a kézhezvételt követő hónapban fizetendő be.

Balesetbiztosításra köteles minden olyan vállalat alkalmazottja, amelynek alkalmazotti létszáma meghaladja a tizet. Ezek a díjak Az Iparos 25. számában közölt táblázatban felsorolt betegség esetére szóló biztosítási járulékokon felül fizetendők. A balesetbiztosítási munkáspénztári járulékok az összjövedelem 1.20 százalékát teszi ki.

A TIMISOARAI TÖRVÉNYSZÉK ERDEKES ELVI DÖNTÉSE HAZADÓÜGYBEN

A timisoarai törvényszék Farchescu-tanácsa érdekes adóügyben ítélkezett. Lenauheim községben az adókövető bizottság házadót vetett ki egy gazda házára, amely három szobából konyhából és mellékhelyiségekből áll. A gazda az adókövetés ellen felebbezett, azonban hiába. Erre ügyvédje útján a törvényszékhez fordult. Az ügyvéd felmutatta a hivatalos lap 1923. február 3-iki számát, amely Bratianu Vintila egykori pénzügyminiszternek a házadófizetéssel kapcsolatos magyarázatát tartalmazza. Eszerint a községekben azok a házak, amelyekben a konyhán és a mellékhelyiségeken kívül legfeljebb három lakószoba van, adómentes és hogy az előterek, valamint a mellékhelyiségek nem tekinthetők szobáknak. A törvényszék ezen az alapon az adókövetést megsemmisítette, ezenkívül elrendelte, hogy az idézett hivatalos lapnak a Bratianu-féle adómagyarázatról szóló részéről másolatot készítsenek és azt a törvényszék többi tanácsához eljuttassák, hogy így adózási ügyekben egységes alapon ítélkezhesenek.

Országos gyűlésen akarnak a satumarei iparosok a betegsegélyzőnél uralkodó állapotok ellen tiltakozni

A satumarei iparosság régtől fogva elégedetlen a betegsegélyzőnél uralkodó szégyenletes viszonyokkal. Kerekes István iparosvezér tagja ugyan a vezetőségnek, nem tud azonban semmit sem tenni a bajok orvoslása érdekében, mert bojkottálják, a bizottságokból kizárják és semmibe sem veszik, amikor felszólal.

A helyzet az, hogy valóban nincs megfelelő orvosi rendelője az intézménynek s így gyakran történik meg, hogy szűk folyosón ötven-hatvan beteg szorong egymás mellett s órákig kell álldogálni a betegeknek anélkül, hogy orvos elé kerüljenek. Szégyenletes állapotok ezek, mert tizen-tizenöten vetkőznek le egymás mellett s ruhákat földre dobva, várnak meztelenül orvosi segí-

ségre. Az orvosszerekről pedig nem is szabad beszélni. Csupán az előírt orvosságot kaphatják az iparos betegek anélkül, hogy jól bevált speciális gyógyszereket volna joguk igényelni. Pedig van pénz. —

Kocsis László előjárósági tag épp most tekintett be a satumarei betegsegélyző félévi mérlegébe. Eszerint 9 millió lej maradt tisztán gyógykezelési célokra az elért bevételből.

A satumarei ipartestület előjárósága elhatározta, hogy országos nagygyűlést hív össze, mely a betegsegélyzőnél uralkodó türehtetlen helyzettel fog foglalkozni. A nagygyűlés összehívására vonatkozó előmunkálatokat megkezdtek.

Csak a pénzügyigazgató személyes jóváhagyásával szabad a jövőben adóbehajtásnál biztosítási végrehajtást eszközölni

Nem fognak a jövőben az adóalany tartozásáért idegen ingóságokat lefoglalni

Részletes, a bonyolult kérdést alaposan megvilágító cikkben közöltük, hogy az adóbehajtási törvény legújabb végrehajtási utasítása enyhíti az eddig érvényben volt rendelkezéseket. A végrehajtási utasításon kívül a pénzügyminiszter most szigorú rendeletet küldött az összes pénzügyigazgatóságokhoz, amelyekkel közölte, hogy az adóbehajtó ügynökök tudatlansága következtében rengeteg reklamáció érkezett a pénzügyminisztériumhoz az adófizetők részéről, akik

többek között elpanaszolták, hogy a lakásukban és üzletükben a más ingóságait is lefoglalják.

A miniszter figyelmeztette az eljáró közegeket, hogy biztosítási végrehajtást a pénzügyigazgató jóváhagyása nélkül nem lehet eszközölni, de a

pénzügyigazgató engedélyével is csak nagyon indokolt esetben.

Amennyiben az eljáró közegek túllépik hatáskörüket, a fegyelmi bizottság szigorúan megbünteti, sőt fel is függeszti a tisztviselőket.

A miniszteri körrendelet figyelmezteti még a kivetési pénzügyigazgatóságokat, hogy csak a pénzügyigazgató aláírásával ellátott felülvizsgálási kérelmeket szabad a kincstár képviselőjének benyújtani. Mivel ezeket a kérelmeket az utóbbi időben a kerületi pénzügyigazgatók írták alá, a minisztérium ezeket megsemmisítette és most a pénzügyigazgatóságoknak új felebbezéseket kell beadni.

Megszigorítják a kényszeregyezségi eljárást

Ötven százalék a legkisebb kvóta

Csak ősszel kerül a parlament elé a törvényjavaslat.

A rendkívüli ülésnek utolsó napján törvényjavaslatot terjesztettek a Senátus elé

a kényszeregyezségi eljárás megszigorításáról.

A javaslatot részben a kereskedő-szenátorok intervenciójára, részben az idő rövidségére való tekintettel, az igazságügyminiszter visszavonta és így abból most már az ősz előtt nem lehet törvény.

A kormány javaslata a hitelezők érdekeinek védelmében több pontban megnehezíteni kívánja a kényszeregyezségi eljárást. A törvénynek azokat a rendelkezéseit módosítja, amelyekről kereskedői és jogászai körökben úgy szoktak megemlékezni, hogy azok túlságosan megkedveltetik az adósokkal a kényszeregyezséget és

valóságban csábítanak a fizetésektelenségre.

A módosító rendelkezésekből kitűnik, hogy melyek ezek a szakaszok a jelenlegi törvényben. A javaslat

a felajánlandó kvóta legkisebb mértékét 50 százalékban állapítja meg.

A törlesztési idő 2 évnél hosszabb nem lehet, ha a felajánlott kvóta 60 százaléknál kevesebb, nem lehet 3 évnél hosszabb, ha a kvóta 80 százaléknál alacsonyabb, 4 évre csak 80 százaléknál magasabb kvótával lehet fizetési ajánlatot tenni. A fizetési részletek negyedévenként teljesítendők, hosszabb — de legfeljebb féléves részletfizetést csak a hitelezők háromnegyed részének hozzája-

ulásával lehet teljesíteni.

A javaslat intézkedéseket tartalmaz a fedezeti vagyon elvonásának megakadályozására is és kimondja, hogy az adós tartozásainak végrehajtása ellen

nem az egyezségi kérelem benyújtásának, hanem csak az egyezés kimondásának időpontjától kezdve van védelem.

Megszűnik a közadósok az a joga is, hogy vagyona felajánlásával — az ú. n. abandonálással — szabadulhasson tartozásaitól.

Valószínű, hogy a javaslat ősszel újból a törvényhozás elé kerül s akkor törvény lesz belőle.

EGYÜTTÉRZÉS

— Miért olyan betegektől, Mari?

— Oh, nagyságos asszony, képzelje, az úr megcsal bennünket...

TANULMANYOTON

— A kastély régiségeit szeretném megtekinteni.

— Sajnálom, uram, de a márkino és a lánnya véletlenül nincsenek itthon

Társasvacsora a kitüntetett aradi iparosok tiszteletére

Az aradi Iparos Otthon-Egyesület rendezésében vasárnap este százhusz terítékes bankett keretében ünnepelték azokat az aradi iparosokat, akik legutóbb királyi kitüntetésben részesültek. Az Otthon nagytermében folyt le a közvetlen hangulatu társasvacsora, amelyen az első felszólalást Vulcu I. Maxim, az Ipartestület elnöke mondotta, aki a királyra ültette poharát. Reinhart Gyula a kitüntetettek érdemeiről beszelt és javasolta, hogy küldjenek üdvözlő táviratot Öfelségének. Gabos Jenő szintén a szorgalmas iparosságot méltatta. Hasonló volt Olariu Jusztin felszólalása. Ezután ismét Reinhart Gyula beszélt és általános figyelem jegyében azt fejtette, hogy a királyi kitüntetések tulajdonképpen az aradi iparosság elismerését jelentik. Bakács Miksa az Iparos Otthon részéről üdvözölte az ünnepelteteket és hangzott, hogy az Iparos Otthon örömmel ragadta meg a társasvacsora megrendezésének alkalmát. A bankett résztvevőinek nevében Kün József ékszerész köszöntö meg szép beszéd keretében az üdvözléseket. A társasvacsorán megjelentek nagy többsége a késő éjszakai órákig maradt együtt, a legkellemesebb hangulatban.

Az aradi Iparos Otthon ennek a társasvacsorának a megrendezésével is bebizonyította, mennyire a hivatalos magaslátán áll. Minden alkalmat megragad, hogy a sokszor mesterségesen kitenyészett ellentéteket az aradi iparosság soraiból kiküszöbölje. Semmisem alkalmasabb erre, mint a fehér asztal barátságos hangulata, amely barátokká teszi a konkurenseket és bebizonyítja, hogy vallásra és nemzetiségre való tekintet nélkül elősorban iparos, aki ma Erdélyben a kenyérkereset legnehezebb módját, az iparüzést gyakorolja.

Ennek a gondolatnak adott igen szép formában kifejezést Vlad tábornok, az aradi iparkamara volt elnöke, aki Steierdorfból, ahova nyári üdülésre ment, a következő táviratot intézte Reinhart Gyulához, az aradi Iparos Otthon elnökéhez: „Gondolatban Önökkel ünnepelünk. Lelkesítésük Önöket a magas királyi kitüntetések az ipar és kereskedelem fejlődésére kifejtett közhasznú munkájukban. Baráti üdvözléssel kellemes szórakozást kíván Vlad tábornok.”

Hasznos tudnivalók a tanoncügyben

Az oradeai ipartestület értesítést bocsátott ki az érdekelt szülőknek és tanonctartó mestereknek, hogy a munkaügyi miniszter és a munkakamarák által kiadott rendelkezések folytán

a tanoncok a munkába lépés napján szegőd-tetendők, mert visszamenőleg, vagy a szegőd-teteltől eltöltött idő, a tanonc idejébe be nem tudható.

A legkisebb tanoncidő két év, illetve annyi, a mennyi az illetékes „szindikátus” elnöksége által megállapíthatott. Hasonlóképpen korlátozva van az alkalmazható tanoncok száma, még pedig a szakmunkások számától függően.

Eppen ezért minden iparos minden munkását köteles bejelenteni.

Ettől függetlenül is, a műhelyek és ipartelepek a munkaügyi inspektorátus által ellenőriztetnek, miért is

úgy a munkások, mint tanoncok a munkába lépéskor azonnal bejelentendők az ipartestületnél.

A tanomszerződéshez a keresztlevelel, legalább a 4 elemi oszt. bizonyítványa szükséges és orvosi bizonyítvány a betegsegélyző pénztártól arra nézve, hogy a tanonc a kiválasztott szakmára alkalmas. Tízennégy évnél fiatalabb tanonc be nem szegődethető.

VALÓOK.

— Miért szakítottál Alfrédal?
— Nagyon meghízott...
— Nem zsánered talán a molett?
— En türtem volna, de nem tudott szegény elég gyorsan az ágy alá bújni, amikor a mama rosszkor jött a szobába.

Hatodizben is elnökévé választotta Szabó Bénit a braşovi ipartestület

A titkos szavazáson 307 szavazatból 295 esett Szabó Bénire

Szabó Béni husz memoranduma a braşovi közgyűlés előtt

A braşovi ipartestület hétfőn este az iparegyet nagytermében rendkívüli közgyűlést tartott Fink Frigyes alelnök elnöklésével. A közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és tudomásulvétele után Fink Frigyes felolvasta Szabó Béni levelét, amelyben az bejelentette és megindokolta lemondását. Fink közölte a közgyűléssel, hogy a lemondott elnök

csak abban az esetben hajlandó elfogadni új ből az elnöki tisztelet, ha a megválasztás titkos szavazás útján történik.

Az alapszabályok által előírt eljárással a jelölőbizottság újból Szabó Bénit jelölte elnöknek s ezzel a titkos szavazás időszerevé vált. A szavazás megejtése előtt még felszólalt Sfetea Constantin és Pantilimon Márton, akik lelkes beszédben méltatták Szabó Bényi tevékenységét és érdemeit s ajánlották elnökké való megválasztását.

A két beszéd elhangzása után megejtették a titkos szavazást, amelynek eredményeképpen újra Szabó Béni lett az elnök:

a leadott 307 szavazatból 295-ön az ő neve állott.

Az eredmény közlése után kilenc tagu bizottságot jelölték ki Szabó Bényinek a közgyűlésre való meghívására.

A megérkező elnököket, akit ez alkalommal hatodizben választottak meg, Fink Frigyes, Aldea János és Dánér Lajos alelnökök üdvözölték. Szabó Béni megköszönte a bizalom újabb megnyilvánulását s ígéretet tett a további önzetlen és kitartó munkára. Az előjáróság indítványára a királynak hódoló, a miniszterelnöknek, pénzügyminiszter-

nek, ipar- és kereskedelemügyi, továbbá a munkaügyi miniszternek üdvözlő táviratot küldtek.

Ezekután a kisiparosok sérelmeit és kívánásait magába foglaló husz különféle előterjesztést tárgyalták le, majd a közgyűlés utasította az elnökséget, hogy

a sérelmek orvoslására vonatkozó előterjesztéseket juttassa el az illetékes hatóságokhoz.

Az igazságügyi miniszterhez a konverziós törvény és a végzett munkák kifizetéséről szóló törvény módosításával kapcsolatban tettek előterjesztést. A pénzügyminiszterhez a közteherviselésről, a kisipari hitelek, a kisiparosok könyvvezetéséről és a forgalmi adótörvény módosításáról, az ipar- és kereskedelemügyi miniszterhez az ipartörvény egységesítése és a kontárkodás megszüntetése érdekében, a kisiparos kamarák felállításával kapcsolatban, továbbá az árúkontingentálással és az országos vásárok szabályozásával kapcsolatban, — a munkaügyi miniszterhez a társadalombiztosító törvény módosítására vonatkozólag, a munkaszervezőkről szóló törvény egyes szakaszainak módosítására, a munkabíróság általános felállítására vonatkozólag, a 8 órai munkaidő és a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény módosításáról, továbbá a tanonctartás újjászervezéséről tettek javaslatokat. A miniszterelnökhöz a közintézmények ipari műhelyeivel kapcsolatban, a közmunkákról és azok kifizetéséről, a munkanélküliek segélyezéséről, az építőiparosok sérelmeiről intéztek panaszos emlékiratokat és kérték a kartelek megrendszabályozását.

Tallmann Béla indítványára a közgyűlés az elnöknek és az eljárásnak a sok munkával járó előterjesztések kidolgozásáért jegyzőkönyvi köszönetet mondott majd Szabó Béni elnök bezárta a közgyűlést.

Miniszteri leirat, mely a betegsegélyző, a munkakamarák és az ipartestületek iránt érdeklődik

Memorandum Petrosaniból a jelenlegi betegsegélyző-törvény revíziója érdekében. — A petrosani ipartestület nem kívánja az ipartestületek átszervezését, míg a munkakamarákról kijelentette, hogy nincsen szüksége rájuk

A betegsegélyző-törvény ellen elhangzott panaszok illetékes helyen — úgy látszik. — meghallgatásra találtak, mert a kormány most újra tervbe vette a törvény módosítását.

A munkaügyi minisztérium a napokban átiratot küldött a petrosányi járási ipartestületéhez, amelyben a testület véleményét kéri ki a megalkotandó új biztosítási törvény javaslatához.

A minisztérium leiratát az ipartestület kiadta Dr. Mucsi József ipartestületi ügyésznek, aki hosszabb memorandumot készített ebben a kérdésben.

A petrosányi ipartestület javaslata a következő főbb módosításokat kéri a jelenlegi betegsegélyző rendszer megváltoztatásával kapcsolatosan.

A tagok családtagjainak betegség esetén, ha a pénztár gyógyszer-tára nem tudja kiszolgáltatni a szükséges orvosságot, az orvosság árát a pénztár készpénzben térítse vissza.

A betegsegélyzői tagnak betegség esetén a táppénzt már az első naptól kezdve fizesse a betegsegélyző-pénztár, vagyis szüntessék meg azt a rendszert, hogy az első hét napra a munkaadó fizesse az alkalmazott betegpénzt. A mostani rendszer szerint ugyanis semmi értelme nincsen annak, hogy a munkaadó tagja legyen a betegsegélyző-pénztárnak, ha neki kell fizetni az első heti beteg-

pénzt, de káros a rendszer az alkalmazottak szempontjából is, mert ilyen jogukat nem mindig tudják érvényesíteni a munkaadókkal szemben.

Egy másik sérelmes intézkedése a törvénynek az, hogy a munkaképtelenségből eredő nyugdíjat csak olyan tag hátramaradottjainak fizetik, akik teljesen vagyontalanok. Ennek az intézkedésnek a törlését is kéri az ipartestület, mert ha valaki tagja a betegsegélyzőnek, úgy annak, ha a korhatárt eléri, minden körülmények között jár a nyugdíj, függetlenül attól, hogy van-e vagyona vagy nincsen.

Ugyancsak igazságtalan a mostani törvény abban is, hogy a betegsegélyző-pénztár vezetőségében a nyugdíjasok egyáltalán nincsenek képviselve.

Kéri a minisztérium az ipartestület véleményét abban is, hogy nem tartja-e szükségesnek az ipartestületek és a munkakamarák átszervezését is?

A petrosányi ipartestület az ipartestületek átszervezésére vonatkozólag azt a választ adta, hogy nem tartja szükségesnek az átszervezést. A munkakamarákra vonatkozólag az az álláspontja, hogy az mostani összetételében, nem felel meg a kisiparosság érdekeinek, mivel abban a kisiparosság alig jut szóhoz és így érdekeit védeni nem tudja

SÖRHABORÓ BUCURESTIBEN

A Timisoarai Sörgyár, a oradeai Dreher-Haggenmacher Sörgyár és a targumuresi Bürger-féle sörgyár a fővárosban lerakatot létesítettek és a sör hektoliterjét száz lejrel olcsóbban árúsitják, mint az Azuga, Luther és Bragadiru sörgyárak. A sörháború következtében a sörfogyasztás hihetetlen arányokban megnövekedett és ennek alapján remélik, hogy a költségvetésben előirányzott 175 millió lejnyi sörfogyasztási adóbevétel a valóságban jóval nagyobb lesz. A múlt esztendőben az állam bevétele ezen a címen 113 millió lej volt.

Ajánljuk versenyen felülmúló géphajtó- és tömítő-köteleinket,

malom- és transport hevedereinket. Kókusz-szőnyeg, lábtörő, grádi, butorszővet, plüss, arik, butorrugó, mindenféle kárpitoskellék. Zsák, zsineg, kötél, ponyva, lömlő, kender, len, és juta gyártmányok

Schönberger és Grünstein R. T.

Arad, új Neuman ház

NEM SEMMISÍTIK MEG A RÉGI VÁLTÓURLAPOKAT

A parlament hónapokkal ezelőtt megszavazta az új váltótörvényt, amelynek alapján a váltók hivatalos szövege megváltozik. Már július 1-én forgalomba kellett volna hozni az új váltóblankettákat, de a hivatalos bucuresti-nyomda még nem készítette el azokat. Bucurestiből most azt jelentik, hogy a jelenleg érvényben lévő, sokmillió darab régi szövegű váltóúrlapot nem semmisítik meg, hanem az új törvény szerinti szövegezéssel kiegészítik. Az új váltókon nem a régi cím, hanem az előbbi hivatalos elnevezés fog szerepelni: „Bilet la ordin”.

Belga
kristály

TÜKRÖK

Modern
stílus

UVEGEK

CSISZOLT UVEGEK

legjobb minőségben és legolcsóbb árban

PINTÉR & CO. cégnél

Arad, Str. Ioan Calv n 39

Aradi Iparosok Temetkezési Segélyező Csoportja

Directiunea Grupului de Ajutor de Inmormantare a Industrişilor din Arad face cunosut membrilor cari sunt in restanţă cu cotizaţiile lor, să achite restanţa in interesul lor propriu, fiindcă in conformitate §-ului 14 şi 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adică dacă membrul decedează între timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizaţiunile sunt scadente după următorii membri decedaţi:

In grupa „A” csoportban: 782 sz. Adalbert Biró Béla. In grupa B. csoportban: 775. Vad. I. Ilie Hegyan Ilésné, 776. Gh. Krisán György.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Directiunea Grupului de Inmormantare a Reunionei Civile de Binefacere din Arad prin prezenta comunică cu asociaţi, că cotizaţiunile de decs sunt scadente până la numărul curent:

In grupa I. csoportban 700.

In grupa II. csoportban 793.

Rugam membrilor a anunţa schimbările de domiciliu la efectuarea rătăji cotizaţiilor.

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Temetkezési Csoportjai Igazgatósága ezúton közli i. t. tagjaival, hogy a halálzási járulékok a következő számokig esedékesek:

Kérjük tagjaink lakcímváltozásait a halálzási járulékok rendezésével egyidejűleg bejelenteni.

Cluji sütőiparosok a kenyérárak országos megállapítása ellen

Néhány nappal ezelőtt a kormány gazdasági tanácsa ülést tartott, amelyen a búzaértékesítés kérdésével foglalkoztak és az erre alakított bizottságot felhatalmazta, hogy a régi és az új termésből nagyobb mennyiséget vásároljon össze a búza árnyójának megszilárdítása érdekében. A gazdasági tanács visszavonta azt a rendeletet, amelyben a malmoknak a lisztkeverést engedélyezte, továbbá elhatározta, hogy a liszt és a kenyér árát összeegyeztetik a búza árával és

a kenyérárakat országosan állapítják meg.

A cluji pékiparosok a kenyérárak országosan való megállapítását lehetetlennek tartják, mivel

az országban a kenyérárak sohasem voltak egységesek és nem is lehetnek, mert

az ország különböző vidékein a búza beszerzési árai között nagy különbségek vannak. Vannak vidékek, amelyek buzatermése nem elegendő a kenyérszükséglet fedezésére, a búzát szállítani kell, ami a lisztárak emelkedését jelenti.

A cluji pékiparosokat nem érinti érzékenyen gazdasági tanács határozata, mivel a kenyérárak ott annyira alacsonyak a lisztárakhoz viszonyítva, hogy a kenyérmáximálás úgysem változtatna a mai áron.

Megbukott Genfben a negyvenórás munkahét

Genfi jelentés szerint a Nemzetközi Munkügyi konferencia ülésének tárgysorozata az idén is rendkívül gazdagnak és változatosnak volt mondható. A tanácskozásokon elkészítették

a nők földalatti munkájának eltöltésére és a társadalombiztosításban megszerzett jogoknak kivándorlás esetén való biztosítására vonatkozó konvenciókat.

Ezek a kérdések tehát a jövő évben kerülnek előtérbe. Erdemleges döntés történt ellenben már az idén a foglalkozási betegségek listájának a kiegészítéséről, amely elsősorban vegyszereti iparainkat érdekli, a nők éjjeli munkájára vonatkozó régebbi konvenció módosításáról, amely a régi konvenció keretében vállalt kötelezettségnek a végrehajtását könnyebbé teszi, végül az automatikus üzemmel dolgozó táblaüveggyárak munkaidejéről, amelyet a konferencia négy szénitben való beosztás mellett heti 42 órában állapított meg.

Ezeknél a kérdéseknél sokkal fontosabb témája volt a tanácskozásoknak,

a munkanélküliség ellen való biztosítás kérdése,

amelyet már a múlt évben előkészítettek s amiben az érdemleges döntés természetesen szélesebb köröket érintett. Azoknak az országoknak a csoportja, ahol a biztosításnak ez a fajtája valaminő formában meg van, természetesen a leghatározottabb módon amellet foglalt állást, hogy a versenyviszonyok egy nemzetközi kötelezettség keretében ezen a téren is kiegyenlítsenek. Kérdettől fogva előre látható volt, hogy

a konvenció nem fogja megkapni a szükséges többséget,

hár a tárgyalásokat bizonyos szépségszellemeztében abban az értelemben, hogy a nemzetközi közvélemény ma már a munkanélküliség ellen való biztosítást nem tartja komoly orvosszernek egy nagyobbarányú krízis szociális kihatásával szemben. Az erre vonatkozó javaslat mégis nagy többséget kapott.

A tanácskozások legizgalmasabb része természetesen

a 40 órás munkahéttel kapcsolatos vita volt.

Új szempontokat ez a vita — minthogy a kérdés harmadik éve van napirenden — már nem igen

tudott produkálni. A múlt év folyamán nyilvánvaló volt, hogy Anglia nem hajlandó a munkaidő leszállításának az útjára lépni s még pregnansabbul és kézzelfoghatóbban fejeződött ez ki az idei tárgyalások során. Ezzel szemben Olaszország és Franciaország a leghatározottabban sikra szálltak a terv mellett s igen komoly segítséghez jutottak az Egyesült Államok kormányában azokban az intézkedéseiben, amelyekkel a rekonstrukciós terv keretében a munkaidő leszállítását keresztül vitte. A tanácskozások első tíz napjában még nem igen lehetett áttekinteni az erőviszonyokat: érdekes volt, hogy a munkaadók demonstratív módon távolmaradtak a kérdés bizottsági tárgyalásától. Később azután, amikor a bizottság által elkészített szöveg konturjai már kialakultak, nagyjából látni lehetett, hogy a kérdés körül egyes országok hogyan fognak csoportosulni. Különösen Olaszország követett el mindent, hogy megnyerje a konferencia többségét az egyezmény számára. Mikor nyilvánvalóvá vált, hogy a konvenció sorsa bizonytalan, a háttérben, a kulisszák mögött érthető módon a legnagyobb erőfeszítések történtek a helyzet megváltoztatására, azonban eredmény nélkül, mert

a teljes ülés elé terjesztett egyezménytervezetnek mingyárt az 1. paragrafusa sem kapta meg az előírt minősített többséget s ezzel a kérdés megbukott.

Igaz ugyan, hogy a konferencia a tanácskozások végén hozott még egy határozatot és ezzel kimondotta, hogy a problémát a jövő évi tanácskozás napirendjére is kitűzi, ezzel a határozattal azonban csak csökkenteni akarták annak a verecsének a hatását, amely a kérdés napirendre tűzését forszírozó államok csoportját érte.

OLCSÓSÁG

— Új kalapot kell vennem, Gyuszl...
— De hiszen az új kalappoddal még a mézes-heteidet éled...
— Igen, de a szomszéd hentesnének is pont ilyen van...
— No és?
— Még mindig jobban jössz ki, ha egy új kalapot veszel, mintha elköltözünk...

Vas-és fémöntés

Gépműhely

Precíziós szerkezetek készítése.

LADISLAU

ASSAEL

LÁSZLÓ

MŰLAKATOSSÁG Arad, Col. Radnoi 36. Gyártom a mezőgazdaság összes gépeit. Kenderfeldolgozó gépek — Malomberendezések saját modelom után készülnek.

Abgeordneter Hans Beller über die un- haltbaren Verhältnissen bei der Krankenkasse

In der letzten Kammersitzung forderte Abg. Hans Beller die dringende Abänderung des Gesetzes über die soziale Versicherung, da sich mehrere Bestimmungen desselben als undurchführbar erwiesen hätten. Insbesondere bedeute die Versicherungspflicht für die Dorfgewerbetreibenden eine ungeheure Belastung, zumal die Jahresbeiträge für die Krankenkasse vielfach sogar die Höhe der Staatssteuer überschreiten. Der Gesetzgeber habe seinerzeit offenbar vergessen, dass der Dorfgewerbetreibende nicht nur Gewerbetreibender, sondern in den meisten Fällen auch Landwirt und Tagelöhner ist, weil er nur so sein Auskommen finden kann. In gewissen Monaten verdient er daher auf seiner Profession nicht einmal so viel, als der Monatsbeitrag ausmacht, den er der Krankenkasse zu zahlen hätte. Es sei daher nicht verwunderlich

dass sich Hunderte von Gewerbetreibenden entschlossen haben, ihre Gewerbescheine abzumelden, falls das Sozialversicherungsgesetz nicht abgeändert wird.

Diese Bewegung sei umso begreiflicher, als die

Mitgliedschaft der Gewerbetreibenden bei der Krankenkasse mehr als einseitig ist. Tatsächlich kassiert die Krankenkasse jährlich viele Millionen ein, ohne dafür etwas zu bieten. In den meisten Gemeinden gibt es überhaupt keine Krankenkassenaerzte, so dass dem Versicherten im Krankheitsfalle beim besten Willen nichts anderes übrig bleibt, als einen Privatarzt in Anspruch zu nehmen. Das Gesetz müsse daher dringend in dem Sinne abgeändert werden, dass die Versicherung der selbständigen Gewerbetreibenden nur fakultativ ist. Ausserdem müssten sämtliche auf Grund des Gesetzes bisher ausgeworfenen Strafen annulliert und den Gewerbetreibenden die Möglichkeit gegeben werden, die rückständigen Krankenkassabeiträge in Monatsraten einzuzahlen.

In diesem Zusammenhang wollen wir auch berichten, dass die Bucurestier Generaldirektion der Krankenkasse auf Grund einer Intervention des Abg. Beller 300 Banater Gewerbetreibenden die Strafe nachgelassen hat.

Miért lett passzív Románia külkereskedelmi mérlege?

Románia külkereskedelmi forgalma, az ország deviza-ellátásának ez a legfontosabb forrása, ebben az évben rossz fordulatot vett. A minket körülvevő államok fokozatos elzárkózása a külföldi árucikkek behozatala elől, a valuta aranyfedezetének védelme egyre több akadályt helyez a román árucikk kivitele elé, de részesei vagyunk magunk is a ránczúduló bajoknak, mert mi is azok közé az államok közé tartozunk, amelyek irányított külkereskedelmi forgalmat vezetünk be a magunk kereskedelmi mérlegünknek egyensúlybentartására és pénzünk védelmére. Korlátozó intézkedéseink más államok hasonló rendszabályait provokálták. Ha sok gondosságot és előrelátást igényelt az ország eddigi külkereskedelmi forgalma, a mai helyzet még több elővigyázatosságot kíván meg. Az év első négy hónapjában még aktív volt az ország kereskedelmi mérlege, mert kivitelünk 4159 millió lej, behozatalunk pedig csak 4061 millió lej. Négy hónap alatt 100 millió lejnyi különbözet — még ha az aktívumban jelentkezik is — sok óvatosságra készítet, mert a mérleg nyelve könnyen átbillenhet a deficit felé. De ha ez nem is történnék meg: a Banca Nationala deviza-szükséglete negyedévenként százmilliónál több, ilyen külkereskedelmi forgalom mellett tehát nem volnánk abban a helyzetben, hogy külföldi fizetési kötelezettségeinknek akár csak abban a leszállított mértékben is, ahova a hitelezőkkel kötött kedvező megállapodás révén eljutottunk, eleget tegyünk.

Májusra a helyzet rosszabbodása — a mérleg nyelvének átbillenése — valóban meg is történt.

A májusi külkereskedelmi forgalom mintegy 150 millió lej kiviteli keveslettel zárult.

Kereskedelmi mérlegünk tehát passzív lett, ami nagyon régen,

talán még soha sem történt meg Romániával.

A helyzet javulására pedig nincs kilátás. A terméseredmények mindegyike várakozáson felüliek lesznek, de mennyiségileg

aligha lehet 140 ezer vagonnál többre számítanunk,

és pedig a belső fogyasztásra is csak a tavalyról maradt készletek beszámításával lesz elegendő, exportra belőle semmi sem jut. Marad tehát a petróleum, a fa és az élőállat a fontosabb cikkek közül, amelyekkel a külföld piacain megjelenhetünk. Ezek a cikkek azonban nem fedezik a behozatali és a devizaellátás szükségleteit, így

a kormány kénytelen lesz olyan rendszabályokat életbe léptetni, amelyek nem lesznek alkalmasak a gazdasági élet fellendítésére. A szükség azonban törvényt bont. A Banca Na-

tionala — igen helyesen — azon az állásponton van, hogy a legfontosabb érdek a valuta szilárdságának védelme, ez után következik a külföldi fizetések céljaira szükséges devizák megszerzése, csak harmadsorban jönnek számításba a kereskedelem, de még a gyáripár érdekei is.

Az ország áruimportját mindezek folytán olyan mértékre kell leszorítani, hogy a lecsökkent export mellett is aktív maradjon a külkereskedelmi mérleg. Ez körülbelül

30 százalékos behozatali korlátozást kíván, a kormány ezt előreláthatólag alkalmazni is fogja.

Azonkívül, hogy Angliát és Ausztriát kiveszik a kompenzációs forgalomból és átteszik a kontingensrendszer szerinti kezelendő államok sorába, az új behozatali engedélyek minden importőr számára 30 százalékkal alacsonyabb árumennyiségre állítanak ki, mint a múlt év ugyanezen időszakában. Kompenzációs forgalomra a következő országokat utalta a kormány: Lengyelország, Csehszlovákia, Németország és az Egyesült Államok. Ezekből az országokból csak úgy lehet árut behozni, ha a behozatalt megelőzően ugyanolyan, vagy több értékű román áru kivitele előzi meg a kívánt importot.

Védekezzünk
a rozsda ellen

Speciális
rosszavédő
festék

HELLONIUM

Tartós, jól fedő,
nem patinázik.
Minden színben.

Kérjen speciális ajánlatot. HEL-LA Vegyszeti laboratórium, Arad
Strada Eminescu

A nyár már nem hoz pordot.

Hosszpodár-hoz küldöm
átfesteni, vagy leg tisztítani.

Arad, Strada Stroiescu 13.
és Strada Eminescu 3

Szerkesztői üzenetek.

GAZETA ANTREPRENORILOR, CLUJ. Kedves cluji lapíróink, amelynek szerkesztője igen szép tevékenységet fejt ki már hosszú évek óta a vaskereskedelem sajtójának szolgálatában, helyenvalónak látta, hogy egy speciális ipari kérdésben kioktassa Az Iparos-t. A rendetlenül megjelenő újság július 7-iki 5-6. számában következőképpen aposztrofálta lapunkat:

„Az Iparos” című aradi szaklap f. é. 24-iki számában Kron Lénárd tollából egy cikk jelent meg, mely homályos szerkesztése miatt olyan értelmezésre adott alkalmat, mintha a kőművesmesterek mind kontárok és fedezőmesterek lennének, habár köztudomású, hogy az építőmesterek között is szép számban akadnak ilyenek. Már most a cikkíró saját maga is cáfol, mert a közölt statisztika szerint az építőmesterek által vállalt munkák 75, míg a kőművesmesterei munkák 80 százaléka lett illegális úton végrehajtva. Ez 5 százalékos különbség miatt felesleges volt a nagy hűhó.”

Majd alább ezeket írja:

„Tény azonban, hogy a jövőben Az Iparos szaklap jobban kell vigyázzon a szakmai azoliaritás megőrzésére és tendenciózus cikket ne engedjen megjelenni, mert mi eddig egy tárgyilagosságnak ismertük.”

A Gazeta Antreprenorilor kioktatása után egészen szerényen bátrak vagyunk közölni a minket kitanító szerkesztő úrral, hogy ipari körökben kontár alatt nem azt az iparost értik, aki nem eléggé képzett a maga mesterségében, hanem azt az iparost, aki iparendély nélkül új ipart, adott tehát nem fizet és olcsó árával lenyomja a közterhek alatt görnyedő legális ipar arait. Lehet, hogy kereskedő-körökben ezt nem tudják, de nálunk, iparosoknál minden nagygyerek tisztában van vele és illenék, hogy szerkesztő kollégánk is megtanulja, mielőtt hozzájárul, hogy minket kioktasson.

Sajnálattal kell megállapítanunk, hogy szerkesztő-kollégánk nemcsak iparos nyelven, hanem mint újságolvasó sem tud olvasni. Az a bizonyos cikk ugyanis egyforma éllel támadta azokat a kontárokat is, akik a kőművesmesterek és azokat is, akik az építőmesterek szájából veszik ki a kenyeret. Nem a mi cikkünk volt tehát zavaros, hanem az, aki — kritizálta.

Ami Kron Lénárdot a nevezett lap cikkében ért személyi élet támadást illeti, nincs helyünk, hogy reflektáljunk rá. Annyi fontos jelenlegi iparosprobléma van, hogy nem tartjuk helyenvalónak régen elintéztett személyi ellentéteknek minden aktualitás nélkül való előráncigálására válszolni.

Ne felejtse el!

A „MERCUR”
cipőáruházban

ARAD,

(Piata Avram Iancu 21.)
Kisiparosok által kezelt

elegáns
cipőt kaphat
olcsó árban!

VASUTI KALAND

— Kalauz! Kalauz! Ellopták a pénztárcámat! Az a magas ur a tolvaj, aki az előbb még mellettem ült...

— Honnan tetszik gondolni?

— Hogy honnan? Hát éreztem a kezét...

— Miért nem szólt akkor?

— Azt hittem, hogy tisztességes szándéka vannak...

NEVELÉSI RENDSZER

— Oh, én nagyon elővigyázatos vagyok. Ha le akarom hordani a férjemet, előbb elküldöm a gyerekeket sétálni.

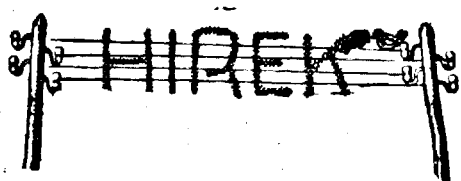
— Igen, meglátászik a kicsinyeken, hogy sokat vannak jólevegőn.

ASZTALOS URAK

Száraz, jó minőségű épület- és műbútor fényűzőt
vendéglátóknak ajánljuk

AUFRICHT telefonon, Cal. Vict. 1-2, telet. 69

Jutányos gépfarmegmunkálás

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézménynek és nagy cégeknek 1000 lej, félévre 500 lej. Iparosoknak egész évre 300 lej, félévre 150 lej, negyedévre 75 lej.

Hirdetés négyzetcentiméterenként 4 lej. Éves kötéseknek árendámény.

Redakcia şi administraţia — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und administration Arad, Caminul Industriilor-Iparos Otthon.

Baricz Máté haza megy

Baricz Máté aradi asztalosmester, a híres bútortároló egyik tekintélyes bútortároló bűcsűzik Aradtól. Több, mint harminc éves eredményes ipari munka és közhasznú közéleti tevékenység után, amely két tényező tekintélyes polgárává tette ennek a városnak, észébe jutott, hogy ő nem Aradon, hanem a gyergyóújvárosban van otthon. Baricz Máté haza megy.

A népszerű iparos 1901-ben, ennek a századnak hajnalán, mint inasgyerek került a székelyföldről Aradra. Itt segédeskedett közel egy évtizedig és itt lett a háború kitörése előtti évben önálló mester. 1916-ban már 10 gyalupad állott a műhelyében, 1925-ben 30 gyalupadja van, sőt asztalosipari gépekkel is berendezte üzemét. Ebben az időben a legszerényebb keretek között indult Baricz-műhelyben 40 ember dolgozott. A 25–30 szobára való bútort tartalmazó raktár arra ösztönözte Baricz Mátét, hogy ipara kereskedelmi részét is a kezébe vegye. 1927-ben az aradi Avram Iancu-téren bútortárolót nyitott. És ekkor következett a dekonjunkcióra...

Baricz Máténak a jobb években több milliót kitevő tekintélyes vagyona volt. Az a kitaró szorgalom azonban, amely a rossz évek alatt is állandó tevékenységre ösztönözte, kikezdte a becsületes munka árán szerzett tekintélyes vagyont Baricz Máté akkor is bútort csinált, amikor a bútortárolás már rossz üzlet volt. Ezek az idők bizonyították be, mennyire egész ember Baricz Máté. Nem vett igénybe kedvezményeket, kiegyezéseket, üzleti fogásokat. Százszázalékosan kielégítette minden hitelezőjét és csaknem teljesen előlrol kezdte újra. Talán ez a kemény munka, talán az a körülmény, hogy a Székelyföldön értékes kisbirtoka van, végülis azt a gondolatot érlelte meg a 48 éves javakorabeli emberben, hogy búcsút mond az iparnak és haza megy, hogy székely ősei példájára, megöntözze kertecskéjét.

Kevés olyan okos ember van az aradi iparosok között, mint a most búcsúzó Baricz Máté. A túlzásig szerény, de ugyancsak a túlzásig kitaró is, amikor úgy érzi, hogy igaza van és érdeke a köznek, hogy az igazát érvényre is juttassa. A látszólag könnyen megalázkodó Baricz Mátéről ilyenkor mindig kiderült, hogy a halkbeszédű kis székelynek törhetetlen az akarata és kemény a gerince. Ez a tulajdonsága tette Baricz Mátét iparosvezetői működését komoly értékű Aradon. Közel két évtized óta előjárásági tagja az aradi ipartestületnek Baricz Máté. Állásfoglalásai, felszólalásai komoly értékei voltak az aradi ipartestület hosszú évek óta bűntanának. A forradalom utáni újjáéledés óta előbb felügyelő bizottsági tagja, majd felügyelő bizottsági elnöke, néhány év óta igazgatósági tagja Baricz Máté az Aradi Iparosok Hitelszövetkezetének. Aradnak ez a legtekintélyesebb iparos intézménye szintén igen sokat köszönhet a csavaros észjárású székely iparosnak, aki mindig elemében van, amikor az iparosbank érdekében óvatosságnak és szigorúnak kell lenni.

Baricz Máté haza megy földet művelni, de véglegesen nem képes elszakadni az egy emberöltőn át vérévé vált ipartól. Az aradi Baricz-műhelyben továbbra is érdekeltisége marad, sőt, — úgy halljuk, — vannak bizonyos tervei egy nagyobb regáti városban létesítendő asztaloság körül is.

A magunk részéről sajnálattal állapítjuk meg,

hogy Baricz Máté éppen akkor távozik körünk-ből, amikor értékes közéleti munkájára itt olyan nagy szükség van. Meg kell állapítanunk azonban azt is, hogyha mi szegényebbek is leszünk távoztával, az élte delén lévő férfire még szép feladatok várnak szülőföldjén, vagy abban a bizonyos regáti városban.

HALALOZÁS.

Gintner Ádám aradi kárpitosmester életének 66-ik évében f. hó 11-én, reggel 7 órakor hosszas szenvedés után elhunyt. Temetését csütörtökön délután tartották meg nagy részvét mellett. A temetésre kivonult az aradi Astra vagógyár zenekara is. Gintner Ádám halálával egyik érdemes tagját veszítette el az aradi Iparos Otthon, amelynek az elhunyt lelkes híve volt.

— Uj szövölpári anyag. A német vegyészeti új anyagot gyártott, amelyet fenni és szőni lehet és amelyet rézből állítanak elő. Az új terméknek nagy előnye, hogy úgy a melegnek, mint a hidegnek és nedvességnek ellenáll. A német ipar az új terméket a gyapjú helyettesítésére használja fel. Az új anyagból egyelőre naponta 20–30 mázsát gyártanak.

MŰVÉSZI FÉNYKÉPEK

Nagyított képek jutányos áron

NAGY GÉZA műtermében készülnek
Bul. Reg. Maria 8. földsz.

Küzdelem a rozsdá ellen

A HELLONIUM - rozsdavédőfestékek vezető szerepe!

A rozsdá elleni küzdelemnek egyre nagyobb jelentőséget tulajdonítanak egyre szélesebb körök. annál is inkább, mert azok a veszteségek, amelyek a rozsdamarás következtében állanak elő, mindinkább nagyobb méreteket öltenek. Így pl. megbízható statisztikai adatok szerint az egész világ egy évi rozsdavesztése nagyobb, mint Anglia egész fémtermelése ugyanezen idő alatt.

Egy értékes rozsdavédőelemnek ennek következtében óriási gazdasági jelentősége van. Ugyanez áll Romániára is, ahol eddig főleg a minium, de semmiesetre sem csakugyan minden igényt kielégítő rozsdavédőfestékek voltak alkalmazásban. Eszerint a HELLONIUM-festékek, amelyek rendkívül értékes rozsdavédőtermékek, ma már erősen érezhető hiányt töltenek ki.

A rozsdavédőfestékeknek két festékreteget különböztethetünk meg, az alap- és a fedőfestékretegeket. Az alapfesték célja, hogy az alatta levő fémet a rozsdamarás ellen védje, míg a fedőfestékreteg főleg az alapréteget külső mechanikai és vegyi, valamint az időjárás viszontagságai ellen kell, hogy védje.

Az alapfestés céljaira már hosszabb idő óta miniumot használnak, míg a fedőfestés céljaira, amely rendkívül nagy fontossággal bír, más ásványi festékeket alkalmaznak.

A HELLONIUM-festékek a legértékesebb rozsdavédőtermékekhez tartoznak és úgy az alap-, mint a fedőfestés céljaira egyaránt kitűnő eredménnyel alkalmazhatók, mivel elsőrendű rozsdavédő tulajdonságaik mellett külső befolyás ellen is rendkívül ellentálló képességekkel bírnak.

További kiváló tulajdonságaikhoz tartozik, hogy teljesen mentesek a mérges anyagoktól, jól száradnak és szép, elasztikus felületet adnak, amelyek nem pattogzanak le. A fedő- és védőkapacitásuk nagyobb, mint a legtöbb más terméké, úgy hogy használatuk aránylag rendkívül olcsó is.

Ez az aránylag olcsó ár főleg lakatosok, bádogosok, festők, valamint műhelyek részére bír fontossággal, de az u. n. nagy vevők is, mint gyárak és gépgyárak, híd- és vasúttársaságok, hivatalos üzemek és irodák is figyelembe kell, hogy vegyék ezt a fontos tény. Nem utolsó sorban a földművelők, akik vaskerítéseiket kell, hogy védjék a rozsdásodás ellen.

A HELLONIUM-rozsdavédőfestékek, amelyek használatra kész állapotban kerülnek forgalomba, minden színben kaphatók.

Közelebbi felvilágosítást, pontos használati utasítást és speciális ajánlatokat kívánatra gratis küld a HEL-LA vegyészeti laboratórium, Dr. J. Reichel & Co., Arad, Str. Eminescu.

GYENGE FÉRFIÁK bizalommal küldjenek válaszbélyeget. Garantált, biztos eredmény. „Laboratórium” Braşov, Str. Brătianu 64.

— Az autódó kifizetésének utolsó határideje július 29. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium tudomására hozza azoknak az autótulajdonosoknak, akik autódó adójukkal hátraleltek vannak, hogy a tartozás kifizetésének utolsó határidejét július 25-re tolta ki. Akik ezt az időpontot is elmulasztják, büntetés fejében az adó háromszorosát kötelesek megfizetni.

— Éjjélutáni szeszárítás. Az Aradi és Aradmegyei Vendéglősök Szindikátusa felhívja tagjai figyelmét arra hogy éjszaka egy óra után csupán a szeszmonopólium vezérigazgatóságának engedélyével lehet szeszest italt árusítani. Azok a tagok, akik kérvényezni akarják, hogy éjszaka egy óra után is árusíthassanak szeszestitalokat, forduljanak a szindikátus titkárságához, ahol kérésüket elintézik.

KÖVETKEZTETÉS

— Mit gondolsz, hány éves vagyok?

— Ötven.

— Honnan veszed?

— Ismerem egy félbolondot, az éppen huszonöt éves.

Tiefergriffen bringen wir unseren Verbandsmitgliedern zur Kenntnis, dass Kollege

Moritz Wagner

in Kronstadt—Braşov, durch plötzlichen Tod aus unseren Reihen geschieden ist.

Wir werden ihm ein treues Andenken bewahren.

Landesverband der Baumeister in Rumänien.

Mély fájdalommal hozzuk tagtársaink tudomására, hogy

Wagner Mór

szektársunkat Braşovban a kényelhetetlen halál hirtelen kiragadta soraink közül.

Emlékét hiven megőrizzük!

Romániai Építőmesterek Országos Szövetsége

Özv. Gintner Ádámné, szül. Geiger Mária mint hitves a saját, úgyszintén az aiúlírottak nevében is, bánattól összetört szívvel tudatja, hogy a felejtethetlen férj, a szerető jó apa, testvér, sógor és rokon

Gintner Ádám

folyó évi július hó 11-én, reggel 7 órakor áldásos életének 66-ik, zavartalan boldog házasságának 14-ik évében hosszas szenvedés után visszaadta nemes lelkét Teremtőjének.

Drága halottunk hűlt tetemeit folyó évi július hó 12-én, délután 5 órakor temettük a Sublt. Teodoriu-uca 2. számú gyászházból a róm. kat. egyház szertartásai szerint történt beszentelés után a helybeli felső temetőben lévő családi sírhelyre.

Az engesztelő gyászmise áldozat a megboldogult lelki üdvéért folyó évi július hó 17-én d. e. 10 órakor fog a főtisztelendő Minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatni.

Arad, 1934. július 13.

Pihenése csöndes, drága emléke áldott legyen!

Ilonka, Károly, Józsi nevelt gyermekel, Geiger Károly és neje, szül. Kabát Mária apósa és anyósa, Thisz Józsefné, szül. Schuster Paula mostoha testvére, Geiger József, Geiger Károly, özv. Tóth Jánosné, szül. Geiger Anna sógorai és sógornői.